

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы

ЖАҢА ЖАҒДАЙДАҒЫ ҚАЗАҚСТАН: ІС-ҚИМЫЛ КЕЗЕҢІ

Құрметті отандастар! Құрметті Парламент палаталарының төрағалары, депутаттар, Үкімет мүшелері!

Парламенттің кезекті сессиясының жұмысы күрделі кезеңде басталып отыр. Елімізде жер-жаһанға зор қауіп төндірген пандемияға қарсы күрес әлі де жалғасуда. Біз азаматтардың өмірін және денсаулығын қорғау үшін бар күш-жігерімізді біріктірдік. Осындай сын сағатта ынтымағы жарасқан халқымыз жұдырықтай жұмылды. Индетпен күрес дана халқымызға төн асыл қасиеттердің арқасында жүзеге асты. Өзгеге қол ұшын созып, тілеулес болу, тосыннан келген кеселге қарсы тұру маңызды екені анық байқалды.

Дерігерлерге, құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне, әскери қызметшілерге, еріктілерге, көсіпкерлерге және осындай шақта бей-жай қалмаған барша азаматтарға шын жүректен алғыс айтамын. Сіздер айрықша табандылықтың және зор жауапкершіліктің жарқын үлгісін көрсеттіңіздер. Бұл Отанға деген шынайы сүйіспеншіліктің көрінісі деп санаймын. Қазіргі күрделі жағдайда алдымызда тұрған басты міндет – өлеуметтік-экономикалық тұрақтылықты, жұмыс орындарын және халықтың табысын сақтап қалу.

Дағдарысқа қарсы жедел шаралардың екі топтамасы қабылданды. Уақытша табыссыз қалған 4,5 миллионнан астам азаматымыз 42 мың 500 теңге мөлшерінде көмек алды. Бұған 450 миллиард теңгеден астам қаражат жұмсалды. Осындай жәрдем көршілес елдерде, тіпті, басқа ірі мемлекеттерде берілген жоқ. Миллионнан астам адамға азық-түлік және тұрмыстық заттар қоржыны берілді. Елбасы – «Nur Otan» партиясы төрағасының бастамасымен 550 мыңнан аса отбасы «Біргеміз» қорының қолдауымен бір жолғы қаржылай көмекке ие болды. Пандемия барлық мемлекеттер үшін сынақ кезеңіне айналды. Олар індетпен күрес жолында көп қиындықты бастан өткеруде. Бір жерде ахуал тұрақтанса, екіншісінде вирустың жаңа ошақтары пайда болуда. Үкімет жіберілген қателіктерден сабақ алып, жұмысты жедел жолға қоя білді. Ең бастысы – біз азаматтардың ешнәрсені жасырмай, індеттен қайтыс болғандар туралы ақпараттың барлығын ашық жарияладық. Қаншалықты ашы болса да, шыындығы айтып отырмыз. Бұл – кейбір мемлекеттерге қарағанда Қазақстанның ұтымды тусы.

Алайда, ахуалдың жақсаруы босасуға себеп болмауға тиіс. Күрес әлі жалғасуда. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының болжамы бойынша пандемияны жеңу үшін кем дегенде 2 жыл қажет. Алдағы айларда күш-жігерімізді барынша жұмылдыра жұмыс істейтін боламыз. Осыған дайын болуымыз керек. Мәселе туындаған кезде ғана шұғыл қимылдамай, алдын ала шаралар қабылдап, барлығын жан-жақты ойластырып жұмыс істеуіміз керек.

Барлық шешімдер мұқият тексерілген болжамдарға негізделуге тиіс. Үкімет нақты шектеулер мен бейімді бағдарлар едісін енгізуде. Пандемиямен күрес жөнінде кешенді бағдарлама әзірленеді. Мемлекет тарапынан өлеуметтік саладағы және экономиканы қолдауға бағытталған барлық міндеттемелер орындалатын болады. Бұл мақсатқа Ұлттық қордан 1 триллион теңге бөлінуде. Өлеуметтік төлемдерді

индексациялау жұмысы жалғасын табады. Осы бағытта 2023 жылға дейін шамамен 1 триллион теңгеден астам қаржы бөлу жоспарланып отыр. Біз қазіргі қиындықты міндетті түрде еңсереміз. Дегенмен, еліміздің жаңа геосаяси ахуалдағы ұзақ мерзімді дамуын естен шығармауымыз керек. Қазір өлем соңғы 100 жыл ішінде болмаған аса күрделі дағдарысты бастан өткеруде. Сарапшылардың айтуынша, жаһандық экономиканы қайта қалпына келтіру үшін кемінде 5 жылға дейін уақыт қажет. Дәй тұрғанмен, болашақта көш бастайтын мемлекеттердің бәсекеге түсу қабілеті дәл осындай дағдарыстар мен іргелі өзгерістер кезінде шыңдалады.

Қазақстан жаңа өлемде өзінің лайықты орнын алуға тиіс. Тұңғыш Президент – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың көреген саясатының арқасында экономиканың дамуы үшін берік негіз қаланды, өлемдік аренада абырой-беделге ие болдық. Сондықтан, өлемнің жаңа болмыс-бітімі қалыптасып жатқан шақта біз реформаларға тың серпін беруіміз керек. Бұл бағытта Ұлт жоспарын және Бес институциналдық реформаны негізгі бағдар етіп ұстануымыз қажет.

Біз азаматтарымыздың лайықты өмір сүруіне жағдай жасауға, олардың құқықтарын қорғауға, заң үстемдігін қамтамасыз етуге, жемқорлыққа қарсы күресті күшейтуге міндеттіміз. Ендеше, іс-қимыл жоспары қандай болмақ?

I. НОВАЯ МОДЕЛЬ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ

Реформы в этой сфере следует проводить системно. Начнем с того, что изменим подходы к государственному управлению, кадровой политике, системе принятия решений и ответственности за их выполнение. В условиях пандемии и кризиса действующая система государственного управления работает на максимальных оборотах. Решение оперативных задач отнимает время и ресурсы. Но ни в коем случае нельзя выпускать из виду дальний горизонт. Поэтому мною принято решение создать Агентство по стратегическому планированию и реформам с прямым подчинением Президенту.

Подобный орган ранее существовал и успешно выполнял возложенные на него задачи. Теперь он вновь станет центральным звеном всей системы государственного планирования. Разрабатываемые Агентством реформы должны быть конкретными, реалистичными и, самое главное, обязательными к исполнению всеми госорганами. Создается Высший президентский совет по реформам, решения которого станут окончательными. Для большей объективности оценки быстро меняющейся ситуации в состав Агентства переводится Комитет по статистике.

Так сложилось, что в системе государственного планирования главным планировщиком, исполнителем и оценокником выступает госаппарат. Это неправильно. Система государственного планирования должна обеспечить мобилизацию всех человеческих ресурсов, вовлечь частный сектор и общество в качестве полноценных партнеров на всех этапах: планирования, исполнения, оценки. Следует прекратить подготовку государственных программ с боль-

шим количеством показателей и индикаторов. Пора перейти на формат лаконичных национальных проектов, понятных всем гражданам. В качестве целеполагания следует определить главенство результата над процессом. Проведение столь кардинальной реформы потребует пересмотра деятельности всего госаппарата. Здесь важное значение приобретает синергия в планировании и реализации реформ. Потребуется перезагрузить систему государственной службы.

Пандемия и перевод большинства сотрудников государственных органов на режим удаленной работы показали, что госаппарат можно и нужно сокращать. Поручаю ускорить сроки сокращения госаппарата и работников квазигоссектора. В этом году следует сократить их на 10%, а в следующем году – еще на 15%. Таким образом, задачу сокращения чиновников на 25% мы решим уже в 2021 году.

В зависимости от результатов и с учетом цифровизации примем решение и о дальнейшем сокращении. За счет сэкономленных средств будет повышена заработная плата оставшихся работников.

Низкооплачиваемая государственная служба обходится обществу слишком дорого. Недопонимание этого вопроса ведет к отрицательной селекции, потере компетенций, инициативы и, самое главное, – к коррупции. Поэтому с 1 июля 2021 года следует внедрить факторно-балльную шкалу. Это приведет к усилению ответственности и мотивации госслужащих. Мы остро нуждаемся в новых кадрах – профессиональных, со свежими взглядами и инициативами. Госслужба не должна превращаться в закрытую касту. В то же время важно обеспечить преемственность и институциональную память, не допуская падения профессиональных и этических требований. Здесь хотелось бы остановиться на вопросе об институте ответственных секретарей. При введении данного института предполагалось, что их несменяемость освободит министров от административно-кадровой работы, обеспечит стабильность аппарата. На деле этого не произошло. Более того, нередки случаи отсутствия взаимопонимания между министром и ответсекретарями. В результате страдает общее дело. Спрос должен быть с одного человека – министра, назначаемого Президентом.

Поэтому институт ответственных секретарей следует упразднить, их обязанности возложить на руководителей аппаратов министерств.

Для реализации вышеуказанных предложений поручаю принять пакет поправок в законодательство о государственной службе до конца года. Следует также пересмотреть вопросы нормотворчества.

Во время карантина неповоротливость правовой системы породила эффект «узкого горлышка». Пришлось ввести режим ЧП и принять так называемый «чрезвычайный Указ». Но такие меры не могут быть системным ответом на кризисные ситуации. Основная проблема кроется в излишней законодательной регламентации деятельности исполнительных властей.

Мы требуем с министров и акимов, но их полномочия ограничены детали-

зированными нормами законов и постановлений.

Это тормозит работу не только госаппарата, но и загружает Парламент. Его Палаты вынуждены рассматривать детализированные нормы, которые могли бы стать компетенцией исполнительных органов. В быстро меняющемся мире низкая скорость принятия решений становится угрозой национальной безопасности.

Поэтому в рамках Концепции правовой политики, путем изменения законодательства следует обеспечить баланс между уровнями правовой регламентации. Медлить с этим нельзя. Предстоит также решить такую важную проблему, как улучшение корпоративного управления квазигосударственными компаниями.

В стране функционируют десятки национальных компаний и десятки тысяч государственных предприятий. При этом крупные квазигосударственные организации являются акционерными обществами, цель которых – обеспечить прибыль.

Но если им передается часть государственных функций, то их деятельность должна носить сугубо сервисный, вспомогательный характер для граждан и экономики. Во многих акционерных обществах произошло смешение понятий. Корпоративное управление превращается в дополнительную бюрократическую процедуру.

Реформу всего квазигоссектора нужно продолжить. Некоторые решения будут объявлены сегодня, по остальным – Правительство представит мне предложения.

II. ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ В НОВЫХ РЕАЛИЯХ

Длительный нефтяной суперцикл, похоже, завершился. Следует быть готовым к совершенно новой конъюнктуре мирового рынка. Создание полноценному диверсифицированной, технологичной экономики для нас не просто необходимость, этот путь уже безальтернативен.

При этом, экономика обязана работать на повышение благосостояния народа. Усиливающийся общественный запрос на справедливое разделение выгод от роста национального дохода, на эффективные социальные «лифты» обязательно должен найти положительный ответ. Поэтому новый экономический курс нашей страны должен базироваться на семи основных принципах:

1. Справедливое распределение благ и обязанностей.
2. Ведущая роль частного предпринимательства.
3. Честная конкуренция, открытие рынков для нового поколения предпринимателей.
4. Рост производительности, повышение сложности и технологичности экономики.
5. Развитие человеческого капитала, инвестиции в образование нового типа.
6. «Озеленение» экономики, охрана окружающей среды.
7. Принятие государством обоснованных решений и ответственность за них перед обществом.

При этом мы должны исходить из наших конкурентных преимуществ и реальных возможностей.

(жағасы 2-3 беттерде)

«АЙБАРЛЫ АРҚАР ЕЛДІ АСҚАҚТАТАР –АТА ЗАҢ»

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ 25 ЖЫЛДЫҚ МЕРЕЙ ТОЙЫНА ОРАЙ АУДАНДА ОСЫндай САЛТАНАТТЫ ШАРА ӨТТІ. БИЫЛ АТА ЗАҢҒА 25 ЖЫЛ ТОЛЫП ОТЫР. ЕЛІМІЗ ОСЫ УАҚЫТ ІШІНДЕ ӨР ТҮРЛІ ДІНИ, САЯСИ ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТҮЙІТКІЛДЕРДІҢ ОҢ ШЕШІМІН ТАУЫП, ТАЛАЙ СЫНДАРЛЫ ЖОЛДАРДАН СҮРІНБЕЙ ӨТТІ. АТА ЗАҢЫМЫЗ ҚОҒАМ МЕН МЕМЛЕКЕТТІҢ БЕРІК ДІНГЕГІ. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЕҢ ҚЫМБАТ ҚАЗЫНАСЫ АДАМ ЖӘНЕ АДАМ ӨМІРІ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН БОСТАНДЫҚТАРЫ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ. АТА ЗАҢЫМЫЗДА БЕЛГІЛЕНГЕН ҚАСТЕРЛІ ҚҰНДЫЛЫҒЫМЫЗДЫҢ ҚАҒИДАТТАРЫН БҰЛЖЫТПАЙ ОРЫНДАУ АРҚЫЛЫ ЕЛІМІЗ ҚЫСҚА МЕРЗІМ ІШІНДЕ МЫЗҒЫМАС МЕМЛЕКЕТІМІЗДІ ОРНАТЫП, ТӘУЕЛСІЗДІГІМІЗДІҢ ТҰҒЫРЫН БИІК ЕТТІ.

Салтанатты мерекелік шарада алғашқы құттықтау сөзі аудан әкімі Асқар Қайырғалиұлына берілді. Аудан әкімі барша жиылған көпшілікті айтулы мерекемен құттықтап ыстық лебізін жолдады. Сонымен қатар Ойыл аудандық мәслихатының 2020 жылғы 13 наурыздағы №383-ші шешімімен «Ойыл ауданының Құрметті азаматы» атағымен және 75 мерейтойлық аудан әкімінің құттықтау хатымен Ақтөбе облысы ауыл шаруашылығы басқармасының бастығы, облыстық тұқым инспекциясының бастығы, «Ақтөбе-полис» сақтандыру қоғамы тұтыну кооперативінің төрағасы сынды қызметтерді абыроймен атқарғаны үшін Қуаныш Нұршин марапатталды. Аудан әкімі Асқар Қайырғалиұлы еңбегі сіңген аудан азаматының иығына шапан жауып құттықтау сөзін арнады. Одан бөлек «Ойыл ауданының Құрметті азаматы» атағымен медицина ғылымдарының докторы, профессор, Марат Оспанов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік медициналық университетінің хирургия кафедрасының меңгерушісі, «Туған

жерге тағзым» акциясы аясында жерлестеріне тегін ота жасап, ауданның денсаулық сақтау саласына қосқан зор үлесі үшін Базылбек Сағидоллаұлы марапатталды.

Ауданымыздың өркендеп өсуіне өз үлестерін қосып жүрген, өңірімізге еңбегі сіңген бір топ тұлғаларға мерейлі мерекеде арнайы марапаттар мен «Қазақстан халық Ассамблеясының 25 жыл» мерекелік медальдары табысталды. Шара соңында «Ойыл ауданының Құрметті азаматтары» Базылбек Сағидоллаұлы мен Қуаныш Нұршин қазақ елін айтулы мерекемен құттықтап, ақжарма тілектерін білдірді.

Ата Заң тәуелсіздігіміз бен тұтастығымыздың кепілі ретінде біздің бірлігімізді бекемдеп, елдегі тұрақтылық пен татулықтың берік тұтқасы болды. Осы уақыт ішінде ауданымыз үшін талмай еңбек етіп, маңдай терлерін төккен азаматтарды арнайы марапаттарымен құттықтаймыз. Еліміз аман, жұртымыз тыныш болғай.

Венера АСҚАРҚЫЗЫ,
Ойыл селосы.

ҮЗДІК ҰСТАЗДАР АРНАЙЫ МАРАПАТТАРҒА ИЕ БОЛДЫ

Ұстаз – ұлт пен ұрпақ үшін қасиетті ұғым. Шәкірттерін білім нәрімен сусындатып, адамгершілік рухта тәрбиелеуіне беріп, жақсы қасиеттерді бойына дарытуда мұғалімнің еңбегі зор. Міне, сондықтан да елімізде ұстаздар күні қарсаңында мұғалімдерге құрмет көрсетіп, үздіктерін марапаттау дәстүрге айналды. Биыл пандемияға байланысты оқушылар алғашқы білім күнінде гүл шоқтарын алып ұстаздарымен жүздеспеді. Қоңырау үні онлайн сыңғырымен ұласты. Карантин шараларына байланысты ұстаздардың қызметі екі есе күрделене түспек. Ұлттың ұйытқысы болар шәкірттерді тәрбиелеуде ұстаздардың еңбегі ерқашан ерен. Осы орайда карантин талаптарын сақтай отырып Ойыл ауданы білім қызметкерлері кәсіподақ ұйымының төрайымы Гүлмира Избағамбетова мен Ойыл аудандық білім, дене шынықтыру және спорт бөлімінің сектор меңгерушісі Бақырған Мұхамбетқали ұстаздарды білім күнімен құттықтап жылы лебіздерін білдіріп марапаттары мен арнайы сыйлықтарын табыс етті. Облыстық марапатқа ие болған тұлғалар Гүлнар Бақтыгерреова - Саға мектеп-

балабақшасы, Рүстем Сағынғалиев - Ж. Жүсібаев орта мектебі, Қымбат Жами - «Айгелек» бөбекжай-бақшасы, Айжан Абдрашева - «Балдырған» бөбекжай-балабақшасы, Гүлжарал Тотаева - Ш.Бекмұхамбетова мектеп-гимназиясы, Үлкенер Қарабатырова - Қаракемер мектеп-балабақшасы ұстаздарының еңбектері ескеріліп Құрмет грамоталары табысталды. Сонымен қатар, кәсіподақ тарапынан көп балалы ұстаздар еңбек жолы мен отбасын қатар алып жүргендері үшін ақшалай сыйақы мен марапаттарға ие болды. Олардың қатарында Ақмарал Таңатарова Ж. Жүсібаев орта мектебі, Сәкен Ибрашев Ш. Берсиев орта мектебі, Гүлайым Жұбатканова Амангелді орта мектебі, Мерует Асылбекова Тайсойған негізгі мектебі, Эльмира Бақтыгерреова Ақшатау ОМ, Нұрымжан Абылаев Көсембай ОМ, Жайдарман Дәулетқалиқызы, Ойыл қазақ орта мектебі, Светлана Абдраханманова Сапақкөл ОМ, Мейрамгүл Асанғалиева Қарасу НМ, Гүлжанат Жұрымбаева Қаракемер МББ, Майгүл Нұрғазина Жамбыл МББ.

Ұлтқа мақтаныш, ұжымға сыйлы болып, ұлағатын ұрпақ тәрбиелеуде талмай тапшынып жүрген ұстаздар қауымын мерекелерімен құттықтап еңбектеріне жеміс тілейміз.

Венера АСҚАРҚЫЗЫ,
Ойыл селосы.

ЖАҢА ЖАҒДАЙДАҒЫ ҚАЗАҚСТАН: ІС-ҚИМЫЛ КЕЗЕҢІ

Қазақстанның алдында тұрған аса маңызды міндет – өнеркәсіптік өлеуетімізді толық пайдалану.

Осы саладағы табыстарымызға қарамастан, ішкі нарықтың зор мүмкіндіктерін өлі де болса толыққанды жүзеге асыра алмай келеміз. Өңделген тауарлардың үштен екісіне жуығы шетелден өкелінеді. Ұлттық экономиканың стратегиялық қуатын арттыру үшін тез арада қайта өңдеу ісінің жаңа салаларын дамыту қажет. Бұл қара жөне тұсті металлургия, мұнай химиясы, көлік құрастыру және машина жасау, құрылыс материалдары мен азық-түлік өндіру және басқа да салаларды қамтиды. Сапалық тұрғыдан мүлде жаңа ұлттық индустрияны дамыту үшін жаңғыртылған заңнамалық негіз қажет. Өнеркәсіпті реттеу және оған қолдау көрсету мәселелері түрлі заңнамалық актілерде көрініс тапқан. Бірақ, ортақ мақсат көрсе-тілмеген, жүзеге асырылатын саясат пен шаралардың арасында өзара байланыс жоқ. Сондай-ақ, жекелеген секторларды немесе салаларды реттейтін көптеген заң бар. Мысалы, «Электр энергетикасы туралы» заң, «Көлік туралы» заң. Өңдеу өнеркәсібін дамытудың қағидаттарын, мақсаттары мен міндеттерін белгілейтін «Өнеркәсіп саясаты туралы» бірізді заң жыл соңына дейін әзірленуге тиіс. Өнеркәсіпке қолдау көрсетудің нақты шараларын да жетілдіру керек. Бізде жүйелі әрі біртұтас ұстаным жоқ. Соның салдарынан сансыз көп жобаға қаражатты ысырап етіп отырмыз.

Конечно, мы сохраним широкие «горизонтальные» меры поддержки промышленности. Вместе с тем, Правительству предстоит определить стратегически важные производства, ключевые экспортные приоритеты, а также существенно расширить инструментарий мер поддержки. Для стратегических проектов следует предусмотреть пакетное предоставление натуральных грантов, льготного финансирования, частичного гарантирования, механизмов экспортной поддержки. Часть капитальных затрат инвесторов можно возмещать путем зачета против налоговых обязательств. Важно предусмотреть гарантированный закуп со стороны государственного, квазигосударственного секторов и недропользователей. Главная новелла – стабильность законодательных условий на весь срок реализации проекта. Конечно, эти меры не исчерпывающие. Конкретный уровень поддержки будет зависеть от объемов капитальных вложений и приоритетности проекта. В целях фиксации договоренностей между государством и инвесторами будет внедрен новый инструмент – стратегическое инвестиционное соглашение.

Данную инициативу следует реализовать до конца года в рамках законопроекта о восстановлении экономического роста. Пул проектов, которые войдут в стратегические соглашения, Правительство сформирует до апреля 2021 года. Системного решения требует вопрос полноценного доступа обрабатывающих предприятий к отечественному сырью по приемлемым ценам. Поручаю Правительству до конца года разработать регуляторные механизмы, обеспечивающие полноценную загрузку сырьем казахстанских обрабатывающих производств. Прямой эффект на развитие промышленности оказывают регулируемые закупки. Их объем составляет около 15 триллионов тенге или пятую часть ВВП. Задача Правительства и акимов – максимально задействовать этот потенциал. По моему поручению был принят новый закон, улучшивший систему закупок госорганов. Однако закупки национальных компаний все еще остаются непрозрачными и малодоступными для рядовых предпринимателей. Поручаю до конца года разработать единый закон, распространяющийся на все закупки квазигоссектора. Все регулируемые закупки должны осуществляться максимально прозрачно и исключительно через Единое окно закупок.

Никакое улучшение законодательства не поможет, если не будет соответствующей правоприменительной практики. Нередки случаи, когда дешевые и некачественные импортные товары выдаются за отечественные и побеждают в закупочных конкурсах. Реестр отечественных производителей и индустриальные сертификаты пока не стали реальным барьером для лжепроизводителей. Правительство совместно с Нацпалатой «Атамекен» до конца года подготовит конкретные предложения по увеличению казахстанского содержания.

Наша общая задача по отрасли – увеличить объемы производства в обрабатывающей промышленности как минимум в 1,5 раза за пять лет. Однако, только мерами промышленной политики значительного прогресса в индустриализации не достичь. Крайне важно, чтобы денежно-кредитная, налоговая и другие ключевые политики не находились в отрыве от потребностей реального сектора. Об этом скажу далее.

Ауыл шаруашылығын дамытпай, бөсекеге қабілетті экономика құру мүмкін емес. Бұл салада шешімін таппай келе жатқан өзекті мәселелер бар. Атап айтқанда, жұрттың жерге қол жеткізе алмауы, ұзақ мерзімге берілетін «арзан еңсиенің» болмауы, кәсібі мамандардың тапшылығы. Өнімділікті арттырып, шикізат өндірумен ғана шектелмеу үшін, сондай-ақ қойма және көлік инфрақұрылымын дамыту мақсатында шұғыл шаралар қабылдау керек. Елімізде ет, жеміс-жидек, көкөніс, қант, бидай, майлы дақылдар, сүт өнімдерін өндіру және өңдеу үшін 7 ірі жөкеуіге қалыптастыруға болады. Балық шаруашылығына да ерекше мән берген жөн. Қосымша құн қалыптастырудың өзегі саналатын ірі жобалар маңызды рөл атқаруға тиіс. Вертикальді кооперация аясында жеке қосалқы шаруашылықтың өлеуетін пайдаланған абзал. Жеке шаруашылықты миллиондаған ауыл тұрғындарына табыс табуға мүмкіндік бере алады. Оларды өңірлік азық-түлік хабтарын құруға жұмылдыру керек. Біз горизонтальді кооперацияның өлеуетін де естен шығармауымыз қажет. Онсыз агроөнеркәсіп кешенінде қарқынды даму болмайды. Басы бірікпеген жеке қосалқы шаруашылықтар, шын мәнінде, өлместің күнін көріп отыр. Бұл ретте, сапалы әрі мол өнім өндіру, үздіксіз тауар жеткізу туралы сөз қозғаудың өзі орынсыз. Бөсекеге қабілетсіздік пен импорттан арыла алмай отыруымызды себебі де осыда. Кооперация кезінде жер және басқа да мүлікке қатысты барлық құқықтар сақталады. Кооперация шаруашылықтарға шикізат сатып алу, өнім өндіру және оны сату-ды ұйымдастыру барысында қш жұмылдыруға мүмкіндік береді. Ауыл өңбеккерлерінің ауыр жұмысы тым арзан бағаланады. Бұл – жасырын емес. Табыстың басым бөлігіне алыпсатарлар кенеліп жатады. Сондықтан, субсидия және сәлпік жеңілдіктерін беру бағдарламалары аясында ауылдық жерлердегі кооперацияны ынталандыру үшін тиісті шаралар топтамасын әзірлеу қажет. Тағы бір маңызды мәселе. Келесі жылы ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерді пайдалану

мәселесі бойынша Жер кодексінің кейбір нормаларына қатысты енгізілген мораторий күшін жояды. Жеріміз шетелдіктерге сатылмайды. Бірақ, Үкімет ауыл шаруашылығы жерлерін толыққанды экономикалық айналымға енгізудің өзге әдіс-тәсілдерін әзірлеуге тиіс. Аграрлық секторға инвестиция тарту ауадай қажет. Кәсібі мамандардың тапшылығы, сондай-ақ аграрлық ғылымның ойдағыдай дамымауы – бұл саладағы қордаланған мәселелер. Осы бағытта атқарушы билік тарапынан нақты шаралар қабылдануы керек. Технологиялық тұрғыдан ескірген суару жүйесі үлкен кедергі келтіріп отыр. Судың 40 пайызы далаға кетіп жататын кездері болады. Онсыз да су тапшылығының зардабын тартып отырған еліміз бұған жол бере алмайды. Осы саланың нормативтік-құқықтық тұрғыдан реттелуін қамтамасыз етіп, заманауи технологиялар мен инновацияны енгізу үшін экономикалық ынталандыру шараларын әзірлеу қажет.

Текущая госпрограмма развития АПК завершается в следующем году. Поручаю Правительству совместно с бизнесом начать разработку качественного нового Национального проекта по развитию АПК на пятилетку. Наши основные задачи: самообеспечение социаль-но значимыми продовольственными товара-ми; стабильное повышение доходов миллио-нов сельских жителей; повышение производи-тельности труда в два с половиной раза; уве-личение экспорта продукции АПК в два раза.

Актуальным вопросом остается развитие транспортно-логистического комплекса. Реализация первого этапа программы «Нұрлы жол» была успешной, она позволила соеди-нить столицу страны с регионами по «луче-вому» принципу. Сформирован новый инфрас-труктурный каркас транспортной системы, обеспечена интеграция страны в глобальные транспортные коридоры, восстановлен исто-рический статус Казахстана как связующего звена между Азией и Европой.

Однако конкуренция в этой сфере очень высока. В Центрально-Азиатском регионе появились альтернативные проекты, которые могут снизить транзитный потенциал Казах-стана.

Поэтому второй этап «Нұрлы жол» должен быть нацелен на укрепление лидирующей роли транспортно-транзитного сектора нашей страны. Конкурентоспособность Казахстана должна расти за счет проворных инфрас-труктурных проектов, привлечения новых стран и компаний, повышения уровня сервиса и скорости транзитных маршрутов. Задача – до 2025 года реконструировать и обеспечить дорожным сервисом 24 тысячи километров дорог, то есть все республиканские дороги.

Малый и средний бизнес переживает сложные времена, по сути, приняв на себя основ-ной удар пандемии. Для преодоления негатив-ных экономических последствий были предос-тавлены налоговые послабления более 700 тысячам предпринимателей. Отсрочены пла-тежи, дана возможность рефинансирования кредитов на льготных условиях. Однако ситуа-ция все еще сложная.

В порядке дополнительной помощи малому и среднему бизнесу поручаю обеспечить государственное субсидирование процентных ставок до 6% годовых по всем действующим кредитам МСБ в пострадавших секторах экономики. Субсидирование покроет период 12 месяцев, начиная с момента объявления режима ЧП, то есть с 16 марта текущего года. Национальный Банк осуществляет специаль-ную программу пополнения оборотных сред-ств для МСБ в наиболее пострадавших сек-торах. Ранее предполагалось, что она завер-шит свое действие в этом году.

В текущих кризисных условиях поручаю продлить действие данной программы до конца 2021 года, а также расширить ее охват. На эти цели следует предусмотреть допол-нительно 200 миллиардов тенге, доведя общий объем программы до 800 миллиардов тенге. Также поручаю приостановить до конца года начисление платы за аренду для МСБ по объектам недвижимости, принадлежащим госорганам и квазигоссектору. В нынешних условиях сохранение занятости и доходов населения – абсолютный приоритет. Поэто-му важно на это время снизить нагрузку на фонд оплаты труда для МСБ в наиболее пострадав-ших отраслях. По данной категории бизнеса поручаю отменить отчисления с оплаты труда во внебюджетные фонды на срок до конца года. Следующий вопрос – бизнес-климат. Эта сфера нуждается в реформах, поскольку регуляторная система по-прежнему остается громоздкой, даже карательной. Базовые принципы регуляторной политики должны быть изменены. Госрегулирование может быть оправдано только защитой здоровья граждан и экологии.

Законодательно и на практике следует зафиксировать преобладание сущности над формой: здоровый смысл и содержание могут превалировать над жесткими юридическими нормами. Трехлетний мораторий на проверки предоставляет хорошую возможность вне-дрить такое регулирование «с чистого листа». Начать следует с наиболее коррупционных сфер: архитектурно-строительной деятель-ности, санэпиднадзора, ветеринарии, серти-фикации и других.

Поручаю в течение следующего года разработать новую нормативно-правовую базу деятельности малого и среднего биз-неса. Повторю: любое незаконное вмеша-тельство государственных структур в предпри-имательскую деятельность, воспрепятс-твование работе бизнесменов должны вос-приниматься как тягчайшее преступление против государства. Предприниматели в случае неправомерного нажима на них чиновников должны смело обращаться в органы прокуратуры. Поддержка предпри-имательства означает и особое внимание среднему бизнесу, который содержит в себе ключевые компоненты рыночного успеха. Такие компании должны быть ориентированы не только на внутренних, но и на внешние рынки. Следует усилить их экспортную поддержку. Поручаю Правительству запустить программу экспортной акселерации, направ-ленной на средние несерьевые предприятия, чтобы обеспечить целевую поддержку от идеи до результата. Главным результатом работы по развитию МСБ должно стать увеличение к 2025 году его доли в ВВП до 35%, а числа занятых - до 4 миллионов человек.

Важнейшим фактором успеха нашей работы станет перенастройка «сквозных» государ-ственных политик. Следует по-новому подойти к денежно-кредитной политике. Мы столк-нулись с кризисом доверия к тенге со стороны национальных и международных инвесторов.

Низкий уровень диверсификации экономи-ки и высокая волатильность курса сдерживают приток иностранных инвестиций, особенно в несырьевые сектора. Свою негативную роль

играют и проблемы регулирования валютного рынка, движения капитала. Значительная часть экспортной выручки даже не заходит на внутренний валютный рынок, оставаясь за рубежом. Правительству, Нацбанку следует заинтересовывать экспортеров к продаже валютной выручки. Требуется усилить и стимулирующую роль денежно-кредитной политики. Сегодня она во многом сдерживает-ся опасениями перетока средств на валютный рынок. Банки же не торопятся кредитовать реальную экономику, поскольку имеют хоро-шую возможность зарабатывать на валютном рынке и инструментах Нацбанка. Поручаю принять меры по переориентации данной ликвидности на кредитование бизнеса и прек-ращению валютных спекуляций. Полномочий и функционала Агентства по регулированию финрынокв и Нацбанка для решения данной задачи вполне достаточно. Ожидаю значи-тельного улучшения ситуации по итогам года. Негативным фактором в финансовом секторе остается также дисбаланс между кредито-ванием потребительского сегмента и бизнеса. Следует нормативно сдерживать безудерж-ное, порой безответственное кредитование потребителей, что чревато серьезными соци-альными последствиями. Недостаточная финансовая грамотность граждан не должна быть поводом для навязывания им кредитных продуктов.

В этом году по моему поручению была изме-нена законодательная и нормативная база, существенно ужесточены требования к оценке платежеспособности заемщика. Микрофинан-совые организации, ломбарды и другие фин-учреждения, ранее бесконтрольно выдава-вшие потребительские займы, попали под государственное регулирование. Но риски сохраняются. Особенно в период кризиса и падения доходов населения. Агентству по финрегуливанию и Национальному банку необходимо принять дополнительные регуля-торные меры в части повышения ответствен-ности кредитных организаций, а также по дифференциации и снижению предельных ставок по кредитам. Мы должны повысить доверие и к денежно-кредитной политике. Поэтому принято решение создать в структуре Национального банка Комитет по денежно-кредитной политике. В его состав войдут и независимые члены. Коль скоро мы говорим о важности справедливого перераспреде-ления национального дохода, то следует разработать такую же налоговую политику, понятную для всех граждан страны. Сегодня взимается около 40 различных налогов и сборов, администрирование усложнено и носит ярко выраженный принудительный характер. Поручаю Правительству совместно с Нацпалатой «Атамекен» с привлечением депутатского корпуса провести ревизию Налогового кодекса и подзаконных актов. Цель – кардинальное упрощение исполнения налоговых обязательств и минимизация количества налогов и платежей. Следует подумать и о дифференциации налоговых ставок как дополнительному рычаге дивер-сификации экономики и пополнения бюджета. В секторе МСБ считаю возможным дать право предпринимателям, работающим в наиболее пострадавших от пандемии секторах, уплачи-вать розничный налог с оборота. Отдельного внимания требуют нормы международного налогообложения. Они должны максимально стимулировать приток иностранных инвести-ций и реинвестирование прибыли в Казахстан. Вместе с тем, нужен надежный контроль за трансфертным ценообразованием и выводом капитала из страны.

По экспертным оценкам, в тени находится около трети ВВП страны – огромный потен-циал для повышения доходов бюджета.

Цифровизация налоговой и таможенной сфер серьезно поможет в борьбе с «теневой экономикой» во всех ее проявлениях. Тем более, коррупция подпитывается именно теневой экономикой. Поэтому поручаю переориентировать деятельность Службы экономических расследований Министерс-тва финансов в основном на борьбу с теневой экономикой. Нам предстоит выработать новую бюджетную политику, бережливую и ответ-ственную. Финансировать следует только приоритетные направления и проекты. Период монетарных излишеств канул в Лету. Нужно разработать свод ключевых бюджетных коэффициентов и правил. Для формирования цельной картины требуется внедрить так называемый «расширенный бюджет», в котором, помимо государственного бюджета, должны учитываться финансы внебюджетных фондов. Новая система бюджетного планиро-вания должна обеспечивать национальные приоритеты и стать подчиненной частью системы национального планирования.

Госорганам следует предоставлять бюджет-ную самостоятельность. Это позволит опера-тивно решать задачи и уйти от коллективной безответственности и волокути. Однако должен быть ужесточен и спрос. С этой целью поручаю усилить функционал Счетного комитета.

Во избежание конфликта интересов следует предусмотреть отдельный порядок его финансирования через профильные комитеты Парламента, а не через Республиканскую бюджетную комиссию при Правительстве. Важнейшее значение приобретает конкурент-ная политика. Необходимо серьезно раз но-образить конкурентное поле, создать дейс-тительно равные возможности для каждого предпринимателя, прекратить монополизацию рынков. Не секрет, что многие рыночные ниши плотно «забито»иранованы» далеко не рыноч-ными методами. Предприниматели не могут войти в рынок, а если и сумели войти, то вынуждены подчиняться частным монополис-там. Антиконкурентные проявления сохраняю-тся повсюду: рынок угля, электроэнергии, нефтепродуктов, связи, фармацевтических препаратов, услуги аэропортов, услуги ЖКХ, логистики. Список можно продолжать. На региональном уровне главной составляющей коммерческого успеха зачастую является административный ресурс. Нужно разо-браться с так называемыми «монопольными играми» – государственными и частными. Важно принять четкие правила: в каких случаях и в какой форме они создаются, куда тратится прибыль. Необходим жесткий общественный мониторинг. Требуется навест-и порядок к биржевой торговлей, и, в первую очередь, в сфере нефтепродуктов, электро-энергии, угля.

Имитация прозрачности со стороны крупных игроков недопустима.

Поэтому нужен сильный и независимый орган по защите и развитию конкуренции. Поручаю создать Агентство по защите и развитию конкуренции с прямым подчинением Президенту. Важную роль в развитии равно-правной конкуренции играет разгосударс-твление экономики. В собственности у центральных госорганов, акиматов и хол-дингов все еще находится порядка семи тысяч несоциальных объектов. Но уже аксиомой

звучит фраза, что государство – не самый лучший хозяинстvenник.

Үкімет Жаңа жекешелендіру жоспарын қабылдауға тиіс. Мемлекет меншігінде тек өлеуметтік нысандар, сондай-ақ мемлекеттің қауіпсіздігі мен қалыпты жұмысын қамтамасыз ететін нысандар ғана қалуы керек.

Квaziмемлекеттік секторда әкімшілік-басқару жұмысымен айналысатын қызметкерлердің санын, пайдасыз шығындарды және басы артық еңшілес компанияларды қысқарту жұмыстары жалғасын табуға тиіс. «Бәйтерек» және «ҚазАгро» холдингерінің реліне арнайы тоқталымн келеді. Бұл компаниялар индустрияландыру және агроөнеркәсіптік кешенді дамыту ісіне өлеулі үлес қосып, бұрын бір-бірімен байланысыз болған қаржы институттарының қызметін ретке келтірді. Ал, қазір біз мүлде жаңа жағдайда тұрмыз. Институцио-налдық құрылымды өзгерту – уақыт талабы. Сондықтан, осы екі ұйымды біріктіріп, қаржылық мүмкіндіктері анағұрлым зор даму институтын құрған жөн. Бұл ретте, портфельді компаниялардың саны 2 есеге азайып, штат саны да 50 пайызға қысқаруға тиіс.

Еліміздің халықаралық аренадағы экономи-калық мүддесін белсенді түрде ілгерілетіп, ұлттық мүддені қорғауда сындарлы ұстаным және кәсібі біліктілікті таныту керек. Қазақ-станның игілігі үшін Еуразия экономикалық одағының және «Бір белдеу – бір жол» жобасының зор мүмкіндіктерін барынша пайдаланған жөн. Өлмеде қалыптасқан жаңа ахуалда елге инвестиция тартып, отандық тауарлар мен қызметтерді экспортқа шығару Үкімет үшін ерекше басымдыққа ие болып отыр.

Астана халықаралық қаржы орталығының өлеуетін тиімді пайдаланған жөн. Қаржы орталығы тікелей және портфельді инвестициялар тартудың негізгі құралына айналуға тиіс.

Түіндейді келе айтарым, ішкі жалпы өнімінің абстрактті өсімімен жұртты қуанта алмаймыз. Халыққа тұрақты жұмыс орындары, қолайлы жол, ауруханалар мен мектептер, сапалы азық-түлік керек. Экономикалық реформалар азаматтардың табысын арттырып, тұрмыс сапасының жоғары стандартын қамтамасыз еткенде ғана өзін-өзі ақтап, қолдауға ие болады. Осыны әрдайым есте ұстауымыз қажет.

III. СБАЛАНСИРОВАННОЕ ТЕРРИТОРИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ

Необходимо существенно перестроить подходы к территориальному и простран-ственному развитию страны. Наши регионы разнятся по экономической и производствен-ной специализации, уровню жизни, качеству государственных услуг. Поэтому террито-риальное развитие следует выстраивать с учетом конкурентных преимуществ разных регионов. Предстоит более активно раскрыть промышленный потенциал юга и юго-востока страны. Здесь сосредоточена половина трудовых ресурсов государства, качественные рабочие места критически важны для развития этих регионов. Помимо традиционной под-держки аграрного сектора следует обратить самое серьезное внимание на глубокую переработку сельхозпродукции, развитие пищевой, текстильной промышленности, производство строительных материалов и другие промышленные сектора. Индустриа-лизация важна не только для решения соци-альных вопросов и повышения уровня доходов, она формирует новую ментальность граждан, адаптирует их к современному миру. А это один из базовых факторов конкуренто-способности нации. Требуется новое видение развития регионов, где функционируют крупные металлургические предприятия. Это, в первую очередь, Восточно-Казахстанская, Карагандинская и Павлодарская области. Данные регионы могут стать центрами высокотехнологичных, наукоемких прои-зводств и технических услуг. Западные регионы Казахстана должны стать центром притяжения инвестиций в строительство нефтехимических комплексов, создание новых производс-твенных циклов высокого передела. То, что у нас до сих пор нет нефтехимии и газоперера-ботки высоких переделов – это, как говорится, «ни в какие ворота не лезет». Особенно важно придать «второе дыхание» нашим моно-городам. Здесь большая ответственность возлагается на градообразующие предприя-тия. Без их деятельного участия эта задача не будет выполнена. В приграничных регионах Казахстана и России проживает почти 30 миллионов человек, расположенно несколько городов-миллиоников. Тесное взаимодейс-твие с российскими властями и организациями для продвижения казахстанских товаров, привлечения инвестиций – очень важный фактор развития казахстанского пригранич-ья. Стратегически важной остается проблема полного раскрытия потенциала села. Реализация программы «Ауыл – ел бесігі», направленной на решение наиболее острых проблем на селе, будет продолжена. Новый подход к региональному развитию позволит управлять процессом урбанизации, обеспе-чить позитанность «миграционных волн», избежать перенаселенности и социальной напряженности в крупных городах.

IV. СОЦИАЛЬНОЕ БЛАГОПОЛУЧИЕ ГРАЖДАН – ГЛАВНЫЙ ПРИОРИТЕТ

Социальное благополучие граждан нераз-рывно связано, прежде всего, с жилищным вопросом. В рыночных условиях доступность жилья для граждан основана на наличии доходов и способности самостоятельно решать эту задачу.

В рамках моего поручения был проработан вопрос использования населением части своих пенсионных накоплений. Это особенно актуально сейчас. Уже в 2021 году 700 тысяч вкладчиков ЕНПФ смогут использовать часть своих накоплений на приобретение жилья, лечение или для передачи в управление финансовым компаниям.

Поручаю Правительству совместно с Национальным Банком до конца текущего года принять все необходимые нормативно-правовые акты и провести подготовительную работу. Данная реформа станет также дейс-твенным инструментом «обеления» трудовых отношений, создания стимулов для участия в пенсионной системе. Гражданам с доходами, недостаточными для самостоятельного решения жилищных вопросов, будет оказы-ваться эффективная социальная поддержка.

С этого года начала работать программа «5-10-25». Выделено 390 миллиардов тенге. Реализация данной программы должна посто-янно находиться под контролем Правительс-тва. Жилищные проблемы очередников нужно решать более оперативно. Сейчас акиматы самостоятельно строят для них арендное жилье. Из-за бюджетных и закупоч-ных процедур на это уходит длительное время.

Назрела необходимость внесения измене-ний в эту схему. Средства следует направлять не только на строительство, но и на субси-дирование арендной платы. В первый же год

охват данной мерой увеличится в 10 раз, более ста тысяч семей получат конкретную помощь. Упорядочить эту работу я поручил «Отбасы банку», создаваемому на базе «Жилстройсбербанка». Руководство банка несет персональную ответственность за этот вопрос.

Медленно реализуется программа «Нұрлы жер» в части строительства индивидуального жилья. Это в основном связано с низкими темпами обустройства территорий, так как по законодательству земли могут предостав-ляться только при наличии водо- и электро-снабжения. Дом на земле – это не только жилье, он может стать экономическим под-спорьем для граждан с низкими доходами, особенно для многодетных семей. Правитель-ство и акиматы обязаны ускорить обеспечение коммуникациями участков под социальные частные дома, в том числе через государс-твенно-частное партнерство. Прошу депута-тов взять «под крыло» решение этой важной проблемы. Неужели мы не сможем обеспечить доступным жильем трудящихся на селе, заставить работодателям строить арендные дома через субсидирование затрат и, в конечном счете, улучшить качество жизни наших многочисленных сограждан?

Предмет серьезной обеспокоенности – семейно-демографическая ситуация. К сожа-лению, каждая шестая семья в Казахстане не может иметь детей. Социороссы показывают, что около 20% казахстанцев считают это весомым основанием для развода. Прогнозы ООН в отношении роста населения Казахс-тана в сравнении с нашими соседями по Центральной Азии неутешительные.

Поручаю Правительству запустить с 2021 года специальную программу «Аңсаған сөбі». Надо увеличить количество квот по про-граммам ЭКО до 7 тысяч, то есть в 7 раз. Осо-бе внимание нужно уделить вопросам безопасности и охраны прав детей. Мы значи-тельно ужесточили уголовную ответствен-ность за действия сексуального характера в отношении несовершеннолетних. Но пробле-ма остается острой. Такие преступники заслу-живают более сурового наказания, без права на помилование и досрочное освобождение. Они должны содержаться в учреждениях максимальной безопасности. Каждое подоб-ное дело должно быть на особом контроле органов прокуратуры. Бездействие или халат-ное отношение со стороны социальных и правоохранительных органов будет стро-жайше наказываться. В целом, нам необхо-дима новая парадигма социальной политики. Сфера социального обеспечения регули-руется 17 законами и десятками подзаконных актов. Это привело к сложности и разроз-ненности регулирования. Результат – размы-тость ответственности государства, непони-мание гражданами собственных прав. Поручаю Правительству приступить к разработке Социального кодекса страны. Следует принять меры по цифровизации социальных платежей. Для этого нужно внедрить цифро-вую «социальный кошелек» гражданина, а также создать соответствующую товаро-проводящую систему.

Нашему обществу предстоит изменить восприятие трудовых ценностей, научить молодое поколение ценить труд, не делить его на престижный и непрестижный.

К сожалению, молодые люди, хотят раз-богатеть моментально, отсюда их повальное увлечение потерями, ставками в букме-керских агентствах. В обиходе популярными стали неуместные анекдоты о гастарбайтерах, уничижительное отношение к их труду.

В эти тревожные месяцы мы воочию убе-дились в непреходящем значении труда. Огромный фронт работы проделан младшим медицинским персоналом, работниками коммунальных служб, сферы услуг. Это нас-тоящий трудовой подвиг. Люди, его совер-шившие, не останутся без внимания госу-дарства.

V. ҚОЛЖЕТІМДІ ӘРІ САПАЛЫ БІЛІМ

Коронавирус індетінің салдарынан дүние жүзіндегі мектеп оқушылары мен студенттердің басым көпшілігі қашықтан оқуға көшті. Бұл жұмыстың тәсілі мен мазмұнын түбегейлі өзгертуде.

Қашықтан оқыту ісін ұйымдастыруда Үкіметтің жіберген тәсілдерін жақсы білеміз. Ашығын айтқанда, өлі күнге дейін нақты бір онлайн-платформа жоқ, Мұғалімдер, оқыш-лар және ата-аналар күндіз-түні «WhatsApp»-тан бас көтермейтін болды. Толыққанды оқу үдерісі үшін қажетті барлық функциялары бар бірнәшгі онлайн білім беру платформасын шұғыл әзірлеу қажет. Дегенмен, сапалы білім алу үшін едәттегей сабаққа қатысып, мұғалімдермен және сыншыпастармен араласудың орны белгісіз. Сондықтан, санитарлық талап-тарды сақтай отырып, білім алудың қалыптас-қан дәстүрлі тәсіліне қайта көшудің тәртібін әзірлеген жөн. Бұл, әсіресе, мектептер үшін маңызды.

Күнделікті мәселелерді шешумен қатар, балалардың беріне бірдей мүмкіндік туғызу үшін жүйелі шаралар қабылдау қажет. Бала-ларымыз қай жерде тұрса да, қандай тілде оқыса да сапалы білім алуы керек.

Білім саласындағы басты мәселенің бірі – ұстаздар жаалақысының аздығы.

Мен 2021 жылдың қантар айынан бастап мұғалімдердің еңбекақысын 25 пайызға көбейту жөнінде шешім қабылдадым. Жалақы мөлшері алдағы уақытта да арта береді. Бұл мақсатқа алдағы үш жылда қосымша 1,2 триллион тенге бөлінеді.

Нам нужно решить проблему всестороннего развития ребенка до поступления в школу. Ставлю задачу к 2025 году обеспечить 100-процентный охват детей до 6 лет дошкольным воспитанием и обучением.

Строительством только государственных детских садов эту задачу не решить. Нужно привлечь частный бизнес, найти новые формы поддержки, включая ваучерный механизм финансирования. Родители смогут выбрать любой детский сад или школу, расплатится там ваучером от государства. Специалисты обосновано утверждают, что государствен-ная поддержка только одаренных школьников может усилить социальную дистанцию между детьми. Это недопустимо.

В связи с этим государство поддержит так называемые «обычные» школы. Это также поможет преодолеть разрыв между городом и селом в сфере образования. В целях повы-шения уровня грамотности граждан, их цифро-войзации янаш поручаю Правительству разра-ботать Концепцию непрерывного образова-ния. В этом документе нужно предусмотреть активное внедрение альтернативных вариан-тов неформального образования, признание результатов самостоятельного обучения, сертификацию профессиональных навыков. Мы также должны переориентировать всю систему профессионального образования на формирование компетенций, востребованных на рынке труда. Ставка будет сделана на

ЖАҢА ЖАҒДАЙДАҒЫ ҚАЗАҚСТАН: ІС-ҚИМЫЛ КЕЗЕҢІ

подготовку новой волны предпринимателей. Поэтому предмет «Основы предпринимательства» должен изучаться на всех уровнях образования – от школ до ВУЗов. Необходимо обратить самое серьезное внимание на спортивный, творческий потенциал подрастающего поколения. В условиях дефицита финансовых средств нет смысла содержать профессиональные спортивные клубы полностью за государственный счет. Миллиарды тенге из бюджета государства и квазигоскомпаний расходуются неэффективно. Приоритет нужно отдать массовому спорту, физкультуре и, конечно, детям. В каждой области, крупных районных центрах следует открыть спортивные секции. Требуется возобновить деятельность «детских кружков», где представители юного поколения могли бы постигать азы творчества и ремесленничества.

Современные реалии бывают настолько опасными для детей, что их энергию и любознательность нужно направить в правильное русло. Ведь дети это будущее нашего государства. Работу акимов будем оценивать и по этому критерию. Несколько слов о качестве высшего образования. В прошлом году я поручил закрыть учебные заведения, занимающиеся «печатанием» дипломов. Работа идет трудно из-за сопротивления влиятельных лиц, вовлеченных в прибыльный образовательный бизнес. Но проблему нужно решить. Премьер-Министр должен взять данный вопрос на особый контроль.

Гылым саласын дамыту туралы да айтқым келеді. Бұл мәселеде бізге тың көзқарас пен жаңа тәсілдер керек, сондай-ақ, халықаралық тәжірибеге арқа сүйеуіміз қажет. Үкіметке жыл сайын әлемнің жетекші ғылыми орталықтарында 500 ғалымның тағалымдамадан етүн қамтамасыз етуді, сондай-ақ, «Жас ғалым» жобасы аясында зерттеу жүргізу үшін 1000 грант бөлуді тапсырамын. Ғылымды қаржыландырудың және қолдаудың маңызды көзі – ірі кәсіпорындардың, әсіресе шикізат саласындағы компаниялардың қаражаты. Тапқан табыстың 1 пайызын ғылым мен технологияны дамытуға беру туралы қолданыстағы норма талаптары сақталмай отыр. Көп жағдайда бұл қаражат компаниялардың ішінде бөлініске түсетін кетеді. Үкіметке осы қаражатты жинақтау ісін орталықтандыруды және оның бюджет арқылы жалпыұлттық ғылыми басымдыққа сай бөлінуін қамтамасыз етуді тапсырамын. Ірі бизнес өкілдері өңірлік университеттердің ғылыми қызметін қамқорлыққа алса, нұр үстіне нұр болар еді. Бізге елімізді ғылыми-технологиялық тұрғыдан дамыту жөніндегі арнаулы бағдарламалық құжат қажет. Оның басты міндеті ұлттық деңгейдегі нақты мәселелерді шешуге ғылымиын әлеуетін пайдалану болмақ.

VI. РАЗВИТИЕ СИСТЕМЫ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

Кризис, вызванный пандемией, нас многому научил. Например, ценность труда врача. А ведь медицинские работники когда-то оказались на периферии государственного внимания.

Разумеется, важность профессии врача должна подкрепляться и материально. Поручаю при ближайшем уточнении бюджета выделить 150 миллиардов тенге на выплаты стимулирующих надбавок медицинским работникам за второе полугодие. Мы делаем это сейчас, в период кризиса, мы должны делать это и на системной основе.

2023 жылға қарай дәрігерлердің жалақысы экономикадағы орташа жалақыдан екі есе артық болады. Дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету мәселелері шешілді, бірақ отандық фармацевтика саласын аяғынан тік тұрғыз керек. Барлық негізгі дәрі-дәрмектер мен медицина бұйымдары Қазақстанда өндірілуге тиіс. Бұл – ұлттық қауіпсіздік мәселесі.

Келесі жылдан бастап осы бағытта нақты нәтиже күтемін. Тағы бір мәселе – медициналық инфрақұрылымды дамыту. Жыл соңына дейін еліміздің аймақтарында 13 жаңа жұқпалы аурулар ауруханасы салынады.

Ал, 2025 жылға қарай денсаулық сақтау саласына арналған 20 заманауи кәпсәлалы нысан пайдалануға беріледі. Бұл – осы мақсатқа орта 1,5 триллион тенгеге жуық инвестиция тартылады деген сөз.

Елбасының бастамасымен Нұр-Сұлтан және Алматы қалаларында 2 кәпсәлалы медициналық орталық салынады. Бұл орталықтар еліміздің бетке ұстар мекемелеріне айналып, инновациялық есімге және қолданбалы медицинаның дамуына тың серпін беретін болады.

Правительству предстоит кардинально пересмотреть подходы к организации первичной медицинской помощи. Она должна стать более мобильной и доступной широкому кругу населения, в том числе сельчанам. Следует принять меры по возрождению транспортной медицины для отдаленных регионов.

Чтобы создать эффективное сельское здравоохранение в течение трех лет понадобятся обеспечить все сельские населенные пункты фельдшерско-акушерскими пунктами и врачебными амбулаториями. Пандемия остро поставила вопрос о подготовке докторов редких специальностей: эпидемиологов, инфекционистов, реаниматологов, пульмонологов, кардиологов. Поручаю Правительству составить долгосрочный (может быть на 10 лет) прогноз обеспечения кадрами медицинских учреждений. Меры по дальнейшему развитию национального здравоохранения позволят полностью оснастить необходимым оборудованием все медицинские организации, на 50% обновить коечный фонд, заменить устаревшую инфраструктуру, довести ожидаемую продолжительность жизни до 75 лет.

VII. ЭКОЛОГИЯ И ЗАЩИТА БИОРАЗНООБРАЗИЯ

Охрана окружающей среды и экологическое развитие выходят на первый план казахстанской повестки дня.

Этим вопросом занимается весь цивилизованный мир, и нам негоже оставаться в стороне от магистральной тенденции. Разработан проект нового Экологического кодекса, призванный решить целый ряд системных проблем. Прошу Парламент рассмотреть и принять этот важный документ до конца года. Правительству поручаю приступить к реализации практических мер по улучшению экологической ситуации. Следует утвердить долгосрочные планы сохранения и рационального использования биологического разнообразия. В течение пяти лет будет осуществлена посадка более 2 миллиардов деревьев в лесном фонде и 15 миллионов – в населенных пунктах. Эта акция приведет к масштабному озеленению нашей страны. Остро стоит вопрос наращивания зеленого пояса вокруг столицы. Законодательно и нормативно нужно защитить национальные парки и другие природные богатства Казахстана, ужесточить уголовное и административное преследование граждан, совершающих правонарушения в этой сфере. Необходимо уделить должное внимание экологическому воспитанию подрастающего поколения в школах и вузах. Экологическую акцию «Birge – taza Qazaqstan»,

призванную укрепить экологические ценности в обществе, следует проводить на систематической основе. Важная задача – активное развитие культуры экологического туризма внутри страны. В среднесрочной перспективе рост экономики должен становиться все более «зеленым». Поэтому уже сейчас следует заложить основу для глубокой декарбонизации. Поручаю Правительству в сотрудничестве с научным обществом и частным сектором разработать пакет предложений по «зеленому росту». Правительство совместно с гражданским сектором предстоит также разработать законопроект «О защите животных». Отношение к животным является мерилом цивилизованности любого государства, а у нас с этим далеко не все в порядке.

VIII. ӘДІЛЕТТІ МЕМЛЕКЕТ АЗАМАТТАРДЫҢ МҮДДЕСІН ҚОРҒАУ ЖОЛЫНДА

Заң үстемдігі орнықпаса және азаматтардың қауіпсіздігіне кепілдік берілмесе, әлеуметтік-экономикалық дамудың бірде-бір міндеті табысты жүзеге асырылмайды.

«Халық үніне құлақ асатын мемлекет» – бұл, шын мәнісінде, «Әділетті мемлекет» құру тұжырымдамасы. Азаматтардың мәселелерін тыңдап, көріп қана қою жеткіліксіз. Ең бастысы – дұрыс және әділ шешім шығару қажет. Азаматтар мүддесіне қызмет ететін мемлекеттің жаңа стандарттарын әзірлеу үшін көп жұмыс атқаруымыз керек. Осы тұрғыда құқық қорғау және сот жүйелеріне негізгі рөл жүктеледі. Бұл салаға реформа аса қажет.

Реальность стремительно меняется. Чем больше силовые структуры будут полагаться на передовые методы работы, тем больше у них шансов вписаться в контекст международной практики. Нынешняя ситуация в стране предьявляет новые требования к правоохранительным органам, которые должны идти навстречу запросам граждан. Однако в работе правоохранительной системы в силу инерции прошлого по-прежнему преобладает обвинительный уклон. Нередки случаи, когда граждане необоснованно вовлекаются в орбиту уголовного преследования. Оперативные сотрудники, выявляющие преступления, и следователи, принимающие процессуальные решения, работают в подчинении у одних и тех же начальников, для которых главной задачей является раскрытие преступления и направление дела в суд. Но права и свободы граждан не должны страдать в угоду показателям.

Что касается прокурорского надзора, то он носит запоздалый характер. Прокуроры знакомятся с обстоятельствами дела только перед направлением в суд. Следует модернизировать уголовную сферу по примеру развитых стран ОЭСР. Нам нужна модель, обеспечивающая своевременную защиту прав граждан и отвечающая высоким международным стандартам. Считаю необходимым внедрить в Казахстане трехзвенную модель с четким разделением полномочий.

Полиция должна выявлять преступления, устанавливая причастных лиц, собирать и закреплять улики. Прокурор обязан давать независимую оценку собранным доказательствам, пресекать нарушения прав граждан, не допускать вовлечения добросовестных граждан в уголовный процесс, поддерживать обвинение в суде. Суд будет рассматривать жалобы на действия органов и выносить окончательный вердикт по делу. Такой подход укрепит систему сдержек и противовесов, создаст на каждом этапе эффективные фильтры.

Еще раз подчеркниваю: законность и справедливость должны быть обеспечены по умолчанию. Нужно помнить, что от ошибок в уголовных делах зависит судьбы людей. По уголовным делам уже с 2021 года следует законодательно возложить на прокурора обязанность согласования ключевых процессуальных решений, затрагивающих права и свободы человека. Важно обеспечить стабильность уголовного и уголовно-процессуального законодательства.

Его частные корректировки отрицательно влияют на правоприменение и не позволяют нарабатывать единообразную следственную и судебную практику. Решения, касающиеся применения законодательства, зачастую принимаются без надлежащего анализа и прогнозирования, исходя из удобства правоприменителей. Поэтому предстоит выработать новые понятия «административного» и «уголовного» правонарушений. Обществу и юридической общественности станет понятной логика установления наказания за правонарушения. Во всем прогрессивном мире институт полиции развивается на основе сервисной модели. Мы тоже заявили о переходе на такую модель, но пока работа привела только к фрагментарным результатам.

Назрела более целостная реформа местной полицейской службы по принципу «полиции шаговой доступности», где ключевая роль отводится участковому инспектору. Следует законодательно повысить статус участкового инспектора, предоставить ему все возможности для продуктивной работы. Он должен быть узнаваемым, доступным, авторитетным для граждан, активно защищать их права.

Важно научить сотрудников правоохранительных органов вести открытый диалог с людьми. Это направление должно стать приоритетным в системе подготовки и подбора кадров. Много говорится о развитии систем видеонаблюдения, но при этом помещения самих правоохранительных органов зачастую так и остаются «слепыми» зонами. Поручаю ввести сплошное видеонаблюдение в пенитенциарных учреждениях, служебных помещениях полиции. Структуру Министерства внутренних дел требуется пересмотреть, освободив его от непрофильных функций, что повысит эффективность работы этого важного ведомства.

Учитывая, что мы вступили в эпоху природных и техногенных катастроф, полагаю необходимым воссоздать Министерство по чрезвычайным ситуациям.

Проблемы имеются и в работе по профилактике преступности. Нужно переориентировать надзор прокуратуры на эффективное решение проблем, с которыми обращаются граждане и бизнес. У нас так повелось, что стоит появиться на горизонте солидного инвестору, силовые и контролирующие органы тут же сбегаются его проверять. Правительство и Парламенту предстоит законодательно огрადить бизнес от чрезмерного вмешательства силовых структур. Требуют пересмотра действующие пороги привлечения бизнеса к уголовной ответственности за налоговые правонарушения. Любые следственные действия в отношении зарегистрированных предпринимателей могут осуществляться только с санкции суда или прокурора. Надо рассмотреть и такой вариант.

Важный критерий правового государства – беспристрастное и справедливое правосудие.

Суд должен быть состязательным, а судья – свободным от стороны обвинения. Для этого необходимо обеспечить равенство адвоката и прокурора. Укрепление доверия общества к

судам должно стать приоритетной целью. Ее достижение возможно только совместными усилиями государства и самого судейского корпуса. Судебная система не может быть замкнутой корпорацией. Высшему судебному совету и Верховному суду следует активизировать работу по привлечению к отправлению правосудия новых профессиональных кадров. Судебная система нуждается в специалистах в области налогообложения, недропользования, интеллектуальной собственности, корпоративного права. Отбор судей должен сопровождаться освещением в СМИ, чтобы общество знало, за какие заслуги те или иные кандидаты были приняты на работу.

Нужно развивать и альтернативные способы разрешения споров, что позволит находить компромиссы без участия государства. Такие институты хорошо показали себя в развитых странах. Почти десять лет назад мы приняли Закон «О медиации». Но до настоящего времени ни один государственный орган не занимается его развитием, внятная государственная политика отсутствует.

Данное положение дел следует исправить. При Администрации Президента создается представительная Комиссия по реформе правоохранительной и судебной системы.

Сыбайлас жемқорлықпен күрес барынша жүйелі сипат алуда. Жемқорлықтың пайда болу себептеріне көбірек назар аударылып, алдын алу жұмыстары жүргізілуде.

Енді жемқорлыққа апаратын факторларды анықтау үшін мемлекеттік органдар мен квазимемлекеттік сектордың нормативтік актілері мен жұмыс үдерісіне жемқорлыққа қарсы күрес тұрғысынан арнайы талдау жүргізген жөн. Сонымен қатар, сыбайлас жемқорлықпен күрес жауапқа тартылудан қорыққан шенеуніктерді дербестік, бастама-шылық және жедел әрекет ету қасиеттерінен айырмауға тиіс. Біз мемлекеттік бақылауға балама ретіндегі қоғамдық бақылау институтын қолдай отырып, тиісті құқықтық негіз қалыптастыруымыз керек. Мемлекеттік органдардың, квазимемлекеттік сектордың қоғам алдындағы ашықтығын және есептілігін қамтамасыз етуге жол ашатын «Қоғамдық бақылау туралы» заңды әзірлеп, қабылдауды тапсырамын.

Қоғамдық кеңестердің рөлін арттыра түсу керек. Оларды сатып алуды ұйымдастыратын комиссиялардың жұмысына тарту қажет. Сондай-ақ, квазимемлекеттік секторда қоғамдық кеңестер құру мүмкіндігін қарастыру керек. Парламент қарауындағы тиісті заң жобасын жыл аяғына дейін қабылдаған жөн. Сонымен қатар, Қоғамдық кеңестердің құрамына түрлі әлеуметтік топ өкілдерін кенінен тарту қажет. Мысалы, біз мүмкіндігі шектеулі адамдар осындай ұйымдардың жұмысына араласып, өз үндерін жеткізугі үшін қолайлы жағдай жасауымыз керек. Олар ерқашан мемлекеттің ерекше назарында болуға тиіс. Квазимемлекеттік құрылымдардың қаржы-шаруашылық қызметін, бюджет қаражатын пайдалану жөніндегі мәліметтерді және басқа да құнды деректерді бүкіл қоғамға қолжетімді ету үшін бірыңғай ақпараттық ресурс құру аса маңызды болып отыр. Мемлекеттік органдардың шешімі жөніндегі ақпараттың ашықтығы азаматтық қоғаммен сындарлы диалог орнатуға септігін тигізеді. Ақпаратқа қол жеткізу мәселелері жөніндегі заң жобасын мүмкіндігінше осы сессияның аяғына дейін қабылдау керек. Сондай-ақ, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің жаңа тәсілдерін енгізген жөн деп санаймын. 2021 жылдан бастап мемлекеттік қызметшілердің, депутаттардың, судьялардың шетел беттерінде есепшотқа ие болуы, қолма-қол ақша және бағалы заттар сақтауына қатысты жемқорлықпен күрес аясында жаңа шектеулер енгізу керек. Мемлекеттік қызметшінің немесе квазимемлекеттік мекеме басшысының қос азаматтығы анықталған жағдайда олар қызметінен босатылады. Құқық қорғау органдары қызметкерлерінің, судьялардың, пара берушілердің және парақорлыққа дедалд болғандардың сыбайлас жемқорлығы үшін жазаны қатайту тұрғысынан Қылмыстық кодекске өзгерістер енгізу керек.

Сыбайлас жемқорлыққа қатысты қылмыс жасағандарға шартты түрде мерзімінен бырын босату шарасы қолданылмайды. Жемқорлықпен ұсталғандардың мемлекеттік қызметте және квазимемлекеттік секторда жұмыс істеуіне өмір бойы тыйым салатын қағида қаталығы керек. Біз сыбайлас жемқорлық деректерді туралы хабарлаған адамдарды заң жүзінде қорғайтын жүйе қалыптастыруымыз қажет.

Критичеки важно принять новые меры по защите прав человека.

Для меня эта проблема является приоритетной. Как и весь мир, Казахстан тоже столкнулся с неэтичностью граждан от травмы в интернете. В первую очередь от этого страдают дети. Они особенно остро воспринимают интернет-травлю, которая, к сожалению, приводит к печальным последствиям.

Пришло время принять законодательные меры по защите граждан, особенно детей, от кибербуллинга. Нужно усилить и другие меры по защите прав детей, в частности присоединиться к Факультативному протоколу к Конвенции о правах ребенка, касающемуся процедуры сообщений.

Актуальным остается и вопрос совершенствования национального законодательства по борьбе с пытками. Этот документ, устанавливающий уголовную ответственность за пытки, нужно привести в соответствие с положениями Международной Конвенции против пыток и других жестоких, бесчеловечных действий.

В нашей повестке дня находится и борьба с торговлей людьми. Здесь Казахстан в глазах международного сообщества выглядит неважно.

Правоохранительным органам предстоит улучшить процедуру расследований таких преступлений. Они должны строго наказываться в судебном порядке. Данная важная задача требует скоординированных действий госорганов. Надеемся на скорое принятие соответствующих законов в Парламенте.

IX. ЦИФРОВИЗАЦИЯ – БАЗОВЫЙ ЭЛЕМЕНТ ВСЕХ РЕФОРМ

Цифровизация – это не следование модной тенденции, а ключевой инструмент достижения национальной конкурентоспособности.

Прежде всего, предстоит устранить цифровое неравенство, обеспечить максимальный доступ к интернету и качественной связи всех граждан.

Сегодня это такая же базовая потребность, как дороги и электричество. Дети из социально уязвимых семей должны быть обеспечены компьютерной техникой и качественным интернетом. До конца этого года каждое село с населением более 250 человек получит доступ в интернет. Мы видим, с какими проблемами сталкиваются люди при назначении пенсий и пособий. Ворох бумаг, хождение по мукам. Необходимо полностью оцифровать эти процессы. «Бегать» должны «данные», а не люди. Нужно стремиться к отказу от использования бумаги в межведомственном

взаимодействии и при общении с гражданами.

Поручаю до конца года отменить наиболее востребованные справки и бумажные подтверждения, обеспечить цифровое подтверждение информации. Положительная практика уже имеется по адресной, имущественной и другим подобным справкам. Удостоверения личности, дипломы, права должны приниматься госорганами в электронном виде. Для упрощения взаимодействия населения с электронными сервисами следует широко применять биометрию на уровне государственных услуг и в частном бизнесе. Работа с «данными» должна выйти на новый уровень. Обеспечение единой системы баз данных, их дальнейшее развитие – одна из главных задач Правительства. Пока эта работа не выстроена должным образом, в том числе из-за доминирования в IT-отрасли ряда государственных и аффилированных с ними компаний. Министерства и акиматы тоже имеют информационно-аналитические или IT-структуры, которые защищают только узковедомственные интересы в ущерб общей стратегии.

Развитие рынка IT, инжиниринговых и других высокотехнологичных услуг – это не только создание добавленной стоимости и рабочих мест внутри страны, все больше возможностей появляется и для экспорта таких услуг за рубеж. Важно раскрыть данный потенциал. Перспективным направлением видится взаимодействие IT-отрасли с национальным бизнесом.

Крупные государственные и частные компании тратят десятки миллиардов тенге на разработки и приложения иностранных игроков. Правительство следует наладить взаимовыгодное сотрудничество между промышленностью и IT-отраслью. Это позволит сформировать цифровые технологические платформы, которые могут стать движущей силой цифровой экосистемы каждой отрасли.

Мы приняли законы, позволяющие Казахстану стать одним из международных хабов по обработке и хранению «данных». Только за прошлый год в цифровой майнинг было привлечено более 80 миллиардов тенге инвестиций. Но останавливаться на этом нельзя, следует привлекать в страну мировых цифровых гигантов. Иначе это сделают другие государства.

В течение пяти лет нужно довести объем инвестиций в эту отрасль до 500 миллиардов тенге.

X. АЗАМАТТАРДЫҢ МЕМЛЕКЕТТІ БАСҚАРУ ІСІНЕ ҚАТЫСУЫ

Біз «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» құруды қолға алдық. Бұған дейін айтқанымдай, бұл – мемлекеттік органдар тек азаматтардың күнделікті мәселесіне байланысты жауап қатуы тиіс деген сөз емес. Бұл, ең алдымен, білік пен қоғам арасындағы тұрақты диалог. Ұлттық қоғамдық сенім кеңесі азаматтық диалогты дамыту ісіне тың серпін берді. Кеңес еліміздегі жалпыұлттық диалог үдерісін орнықтырып, өз миссиясын орындады. Соның нәтижесінде саяси реформалар топтамасы жүзеге асырылуда. Атап айтқанда, «Бейбіт жиналыстарды ұйымдастыру және өткізу тәртібі туралы» демократиялық тұрғыдан мүлде жаңа заң қабылданды. «Саяси партиялар туралы», «Сайлау туралы», «Парламент және оның депутаттарының мәртебесі туралы» заңдарға өзгерістер енгізілді.

Сондай-ақ, Қылмыстық кодекстің 130-шы бабын қылмыс санатынан алып тастау және 174-ші бабын ізгілендіру үшін өзгерістер қабылданды. Жұмысты сапалы өрі жедел атқарғаны үшін Парламентке ризашылығымыз білдірміз.

Бұл – саяси саладағы реформаларымыздың бастамасы ғана. Оны жаңғырту ісі жалғаса береді. Мемлекеттік біліктің барлық дерлік институттарын реформалау керек. Жаңғыртудың негізгі мақсаты – тұтас мемлекеттің тиімділігін арттыру. Егер азаматтарымыздың ел-ауқатын шын мәнінде жақсартқымыз келсе, олардың өздерін осы іске белсенді түрде тартқан жөн. Алдағы саяси реформалардың барлығы халықты мемлекет басқару ісіне кенінен қатыстыруға бағытталуы керек. Мысалы, қоғамдық пікір сауалнамалары ауыл өкімдерінің сайлау арқылы қызметке келуіне қатысты сұраныстың артақанын көрсетіп отыр. Бұл маңызды қадамды жан-жақты ойластырып, дәйекті түрде жүзеге асырған жөн. Мұндай жүйенің қалай жұмыс істейтінін нақты білуіміз керек. Алайда, бұл мәселенің шешімін кейінге қалдыруға болмайды.

Келесі жылы бікратар ауылдық округ өкімдерінің өкілеттік мерзімі аяқталады. Ауыл өкімдерінің тікелей сайлауын өткізуге болады деп ойлаймын. Жергілікті билік өкілдерінің сайланбалы болуымен қатар, мемлекеттік басқару деңгейлері арасындағы қуыраттерді бөлу және жергілікті өзін-өзі басқару ісін айқындап алуымыз қажет.

Аса маңызды мәселенің бірі – аймақтарды бюджеттен қаржыландыру моделін әзірлеу. Бұл ретте, «орталық пен өңір» арасындағы қарым-қатынастан белек, қаражаттың өңір ішінде бөлінуіне айрықша назар аудару керек. Жергілікті бюджеттерді бекіту барысында бақылауды күшейту қажет. Себебі, бөлінген қаражат көп жағдайда тұрғындардың шынайы қажеттілігіне жұмсалса бермейді. Бір-екі көшелі жыл сайын қайта-қайта жөндей беру, имидждік іс-шараларға жұмсалатын тиімсіз шығындар азаматтарымыздың наразылығын тудыруда. Бұл – орынды. Инфрақұрылымдық және әлеуметтік бастамаларға аудандар мен елді мекендердің бюджетінен қаражат бөлу үшін қоғамдық сараптама жүргізілуге тиіс. Бұл ретте, онлайн сауалнаманы да қолданған жөн.

Необходимо усилить финансовые возможности местного самоуправления. Для этого предстоит расширить имущественные права и увеличить доходы бюджетов сельских округов. Это должно стать следующим этапом развития «бюджетов народного участия». До 1 декабря текущего года Правительство разработает нормативную базу и механизмы решения этой важной проблемы.

Следить за оптимальным расходованием местных ресурсов призваны представительные органы – маслихаты. Но их мнение зачастую игнорируется. Это уже политический анахронизм. Полагаю возможным наделить маслихаты функций сбора подписей и составления петиций по развитию региона или местным проблемам, которые не находят своего решения порой десятилетиями. Следует также усилить ревизионные комиссии маслихатов. Поручаю Правительству и Счетному комитету подготовить пакет соответствующих поправок в законодательство. Нужно внедрить обязательные онлайн-трансляции заседаний маслихатов. Дискуссии народных избранников, их общественно-политический облик не должны быть «тайной за семью печатями» для общества. Предлагается поэтапно разграничить полномочия органов местного государственного управления и местного самоуправления.

Необходимо повысить статус органов местного самоуправления – сходов и

собраний. Их мнение относительно актуальных проблем на местах должно учитываться районными маслихатами для принятия конкретных решений. Отдельно следует остановиться на вопросе самоуправления в городах. Запущена реформа по внедрению института объединений собственников имущества (ОСИ). Принят соответствующий закон, все многоквартирные комплексы поэтапно перейдут на эту форму управления. Реформа призвана наладить учет мнений жильцов по управлению собственностью, подотчетности при расходовании средств на содержание и ремонт. Правительство и акимы должны обеспечить реализацию этой важной реформы. Ведь ОСИ, по сути, базовый элемент института самоорганизации и самоуправления. Пришло время разработать новую Концепцию развития местного самоуправления. Парламент на ее базе примет пакет соответствующих законов.

Надо признать, формализм и отсутствие оперативности все еще широко присутствуют в работе госорганов. Граждане вынуждены требовать решения своих локальных проблем у центральной власти, обращаться с жалобами к Главе государства. Поэтому пора делегировать больше полномочий и ответственности местным руководителям. Благодаря социальным сетям проблемы, не находящие решения на местах, становятся известными всей стране.

Надо создать единый легитимный институт онлайн-петиций для инициирования гражданских реформ и предложений. Такой механизм должен быть полностью защищен от каких-либо манипуляций.

Правительство во взаимодействии с гражданским обществом предстоит разработать нормативно-правовую базу и решить все технические вопросы, касающиеся этого важного проекта.

Ел азаматтарының мүддесін қорғау жөніндегі маңызды миссияны бұрынғыдай саяси партиялар атқара береді. «Nur Otan» партиясы өзінің іс-қимылы арқылы қоғамымыздағы жетекші саяси күш екенін дәлелдеп отыр. Партия алдағы реформаларды жүзеге асыруға белсене атсалысып, өзінің әлеуетін толықтай пайдаланатын болады.

Сайланым бірге, мен, Мемлекет басшысы ретінде, шын мәніндегі көппартиялық жүйені дамытуға күш салуға міндеттімін. Біз бір орында тұрған жоқпыз. Саяси жүйемізді жаңа жағдайға бейімдеп, оны біртіндеп жетілдіріп келеміз. Саяси реформалар қоғамымызға қажет, сондықтан олар міндетті түрде өз жалғасын табады. Демократияның басты жауы – білімсіздік пен популизм. Осыны естен шығармаған жөн. Азаматтарымыз реформаларға қолдау білдіреді деп сенемін. Олар жаңа саяси мүмкіндіктердің арқасында қоғамда «хайпократияның» белең алуына жол бермейді деп үміттенемін. Айтылған барлық реформалардың, өзгерістердің табысты жүзеге асуы баршамыздың бірілімімізге, отаншылдығымызға және азаматтық жауапкершілігімізге байланысты.

XI. ҰЛТТЫҢ ЖАҢА БОЛМЫСЫ

Қазіргі міндет – халқымыздың жаңа болмысын қалыптастыру, тұтас ұлт сапасын арттыру. Адамды және қоғамды уақыт тапалына сай жетілдіруді қажеттігін өмірдің өзі көрсетіп отыр. Жанарған ұлт қана жаңғырған елдің жетістігін жаһан жұртына таныта алады. Мен халқымыздың өлем үлгі тұтарлық жақсы қасиеттерінің көбірек болғанын қалаймын. Ұлтымыз жаңа сапаға көшуі үшін біздің күнделікті өмірлік ұстанымдарымыз да өзгеруі керек.

Қазақ қоғамында жаңа қағидаттар және жаңа бағдарлар салптан құруға тиіс.

Ұлт ұстазы Ахмет Байтұрсынұлы: «Білімді болуға оқу керек. Бай болуға көсіп керек. Қушті болуға бірлік керек. Осы керектердің жолында жүзге шығу керек» дейді. Бұл көзқарас бүгінгі күні өте маңызды.

Біріншіден, жиырма бірінші ғасырдың ұрпағы терең білімді болғаны жөн.

Екіншіден, жас буында ерінбей еңбек етуге бейімдеу қажет.

Үшіншіден, кез-келген істі кәсіби дағды арқылы жүзеге асырған дұрыс.

Төртіншіден, темірдей төртіп және жоғары жауапкершілік баршамыздың бойымызда болуы керек.

Бесіншіден, әділдіктен айнымаған жөн. Әділдік – қоғам дамуының маңызды шарты. Әділеттілік – әсіресе, ел-жұрттың тағдырын шешу үшін аса қажет қасиет.

Алтыншадан, бізге керегі – адалдық, ұқыптылық, тиянақтылық. Беріміз нағыз қазақты деп осындай кейіпте көргіміз келеді. Біз сонда ғана бесекеге қабілетті мемлекет, зияткер ұлт қалыптастыра аламыз.

Қазақ зиялыларының жаңа кезеңдегі міндеті – ұлт болмысының жаңа қағидаттарын орнықтыру. Сондай-ақ, ұлт сапасын арттыруға атсалысу. Жаңғырған қоғам жат әдеттерден біртіндеп арылуы керек.

Ысырапшылық пен даңғазалық қоғамның да, адамның да абыройын төгеді. Жауапсыздық, немқұрлықтық бүкіл елді қасіретке ұшыратады. Ал, бос сөзділік пен бөспелік, мақтаншақтық қоғамның дамуын тежейді. Бұл туралы ұлы Абай «Өңкей алған мақтанмен, шынын бітін бойяйды» деп ашық айтқан. Біз көшеле бегінің күні де өзекті болып отыр.

Биік мұратқа жетелейтін еңбек деген ұлы ұғымды ер азаматтың санасына сіңіргеніміз жөн. Біздің елімізде «Жауапты мемлекет – жауапты қоғам – жауапты адам» жүйесі берік орнығы керек.

Құрметті отандастар!

Алдымызда ауқымды өрі күрделі міндеттер тұ

ҚЫЗМЕТ – МІНДЕТ, ҚҰРМЕТ – ІЗЕТ!

«Жақсы жігіт болу қолдан келер, ал жақсы азамат болу, Абай атамыз айтқандай «атаның баласы емес, адамның баласы» бола білгенге ғана берілетін баға. Қуаныш Нұршин осындай азамат, кең жүректі адам. Оған құдай берген қарапайым-дылығы, бауырмалдығы, көрі-жасқа бірдей мейірбандығы.

Қоғамдық формациялар ауысып, белгілі бір кезеңге қызмет жасаған басшыға берілетін баға езеріске түсетін тұстарда да, тот баспайтын алтынның сынығындай жылдар жыл-жыған сайын жарқырай түсетін тұлғар болады. Олардың есімі ел есінде ұзақ сақталуының басты сыры – қарапайым адамдарға барынша жақын болғанында болуы керек.

Өзгерген заман, зулаған уақыт олардың ары мен абыройына шаң жұқтырмайды, беделіне нұқсан келтірмейді. Олар тамырын терең тартқан бөйтеректей елімен, жерімен біте қайнасып, қай кезде де еңбегін халқына арнап, көлгірсуден ада, өтіріктен азат, адал ғұмыр кешеді. «Мен сөйтіп едім!» - дейтін кеуде

қағар мақтанға да бой алдырмайды.

Ие, Қуекең еңбек жолын агроном-нан бастап, аудандық атқару комите-тінің орынбасары қызметіне дейін сынаптай сырғыған өмір жолдарына үңілер болсақ, азаматтық парасат-тылық пен жауапкершілік жүгін тең ұстап, еліне елеулі, халқына қалаулы қайраткерлік дәрежеге көтерілуі небір соны соқпақтарға, өткел берместей көрінетін бұралаң асуларға толы екенін, тірлікте жиі кездесетін пенде-шілік көре алмаушылықты бастан аз кешпегенін аңғару қиын емес. Мектеп-те жүргенде елгезектік, кішіпейілділік, есейе келе мақсаткерлік, алға ұмты-лушылық, ұжым ортасында талап-шылдық, ұйымдастырушылық сияқты қасиеттерді бір бойына тоғыстырған оның арманшыл бала қиялының толысуына, рухани жан дүниесінің кеңеюіне ата-ана тәлімі ерекше ықпал еткені анық. «Ұлым» деп еркелете біліумен қатар бос белбеу болмасын деп, еңбекке ерте баулыды.

«Тұлпар болар тай - жүрісінен, тұлға болар жас - өр ісінен» - деген текті сөздің түп нұсқасын меңзегенде болар.

Адамдарға қамқорлығын аямайтын Қуаныш кейін кең пейілді шарапатын талайларға көрсетсе де, міндетсінген, бөлсінген емес. Кәділгі істей, пары-зындай санады. «Жамандар жақсы-мын деп айғайлайды, жақсылар жақсымын деп айта алмайды» - деген рас-ау! Кезінде аудан басшылығы тәжірибесі аз болса да, кәсіби білікті-лігін жоғары бағалап, Берсиев атын-дағы кеңшарға директор қызметіне жіберді. Мұнда ол ауыл шаруашы-лығы дақылдарын өсірудің ұтымды әдістерін өндіріске енгізуге топырақ құнарлылығын арттыруға, егіншілік мәдениетін жетілдіруге барынша күш салды.

«Жаманның ғұмыры шағым мен

арыздан тұрады, жақсының ғұмыры қарыз бен парыздан тұрады» - дегендей, Қуекеңнің аудаңда өткізіп жатқан мәдени-көпшілік шараларға қатынасуымен бірге «Туған жерге тағзым!» атты шараға өзіндік үлес қосып қомақты қаржы салуының өзі құптарлық жағдай.

Ал бұл күнде ата жасы дейтін асуға сабырын тауыспай, салмақпен көте-рілген жанның бүгінгі өмір - сүру үлгісі, еңбек ету тәртібі осыны меңзейді.

Біздің халқымыз адамның тегіне, атына, негізіне қатты көңіл бөлген ғой. Өйткені тектілік деген адамдықтың арқауы. Қуекеңнің жолдасы Әнет те тегі жақсы, елге сыйлы адам. Адам жаның арашасы тәжірибелі дөрігер.

Өмірде қақ-сок пен ісі жоқ, бар ойы мен мақсаты адамдарға адал болсам, соларға жақсылық жасасам, көмек-тесіп қолушын берсем деп тұратын жүрегі жылы жан. Мұнығы осылай болуы да заңдылық.

Өйткені әкесі Өтеғали атамән, анасы Байра анай, барлық өмірін бала тәрбиесіне арнаған ұлағатты ұстаз-дар. Олардан тәлім-тәрбие алған Ойыл өңірі жастарын еліміздің өр жерінен көруге болады.

Ол осы Қуекеңнің ұзақ уақыт бойғы еңбегі бағаланып және 75 жасқа толғуына орай, оған Ойыл ауданның Құрметті азаматы атағының берілуі де орынды.

Шынында, өткенді талдай отырып сабақ алу, алдыңғы толқының еңбегін бағалап, кейінгі ұрпақтың игілігіне жарату есер елдің өркенді ісі.

Қуекең ол өзін ел болуға ұмтылған, мемлекеттің іргесін бекітіп, тәуекел деп тарих емтиханына бел буған қазақ елінің қатардағы перзенті санайды. Еліне, жеріне адал қызмет етуден үлкен бақыт жоқ деп ұғады.

Т.СЕРІКБОЛОВ.

«РАҚЫМ» ҚОРЫ 33 ОТБАСЫН ҚУАНТТЫ

Ойыл ауданы жастарынан құрылған «Рақым» қайырымдылық қоры жаңа оқу жылы қарсаңында жақсы істің жаршысы болды. Осы уақытқа дейін қысылғанға көмек қолын созудан аянып қалмаған жастар бұл жолы да көп балалы отбасылардың мектепке баратын балаларына арнап түрлі оқу құралдары салынған арнайы қорап-тар әзірлеп бүлдіршіндерді қуантты.

Еркін Жұмағазыұлының панде-мияға қатысты Ойыл ауданының жерлестеріне жариялаған үндеуінің көмегімен сондай-ақ халықтың және қордақ мүшелерінің ай сайын салған 160 000 мың теңге салымынан 2020-2021 оқу жылының пандемияға бай-ланысты қашықтықтан оқыту ерекше-ліктеріне орай 33 отбасыға көмек берген. Олардың ішінде Қаратал, Қаракөмер, Ақшатау, Екпетап, Құм-жарған, Амангелді, Қарасу, Шұбарши, Қарайо ауылдарынан өр 2 отбасыға

берілсе, Саралжын, Сарбие, Қайың-ды, Кептоғай ауылдары мен Ақтөбе қаласынан 1 отбасыға, Шәрбану Бекмұхамбетова атындағы мектеп – гимназиясына, ОҚҚМ 3 отбасыға Ж. Жүсібалиев атындағы Ойыл қазақ орта мектебінен 4 отбасыға мектепке қажетті бұйымдар салынған арнайы қораптар табыс етілген. Қор мүшелері аймақтардағы отбасыларды анықтау мақсатында Ойыл ауданы білім, дене шынықтыру және спорт бөлімінің басшысы Серік Меруеновтің көмегіне жүгірген. Сонымен қатар, Ойыл аудан-дық білім, дене шынықтыру және спорт бөлімінің әдіскері Айзат Дайы-новамен тығыз байланыс жасай отырып отбасыларға білім қоржын-дарын таратқан. «Жақсылықты бөліс-кен көбейеді» - демекші, игі бастама-ларға ерқашан қолдау білдіріп, қайырымдылықта қастарынан табыл-ғаны үшін Еркін Жиеналинге, Серік

Меруеновке, Айзат Дайыноваға қор жастары ерекше алғыстарын білді-реді.

Әлем бүлдіршіндердің күлкісімен өдемі. Өр бала жаңа оқу жылында жаңа дүниелермен шат-жадыман күйде мектеп табалдырығын аттауға лайықты. Сыңырлы күлкінің сылды-рына себепкер болған «Рақым» қайы-рымдылық қоры бүгін де халықтың ризашылығына бөленіп келеді. Бой жарыстыратын емес, ой жарысты-ратын заманда жастардың өр қазақ-тық баласы үшін жасаған жақсылығы өзгелерге үлгі. Жүрек - көңілдің пердесі. Перде қимылдаса, ішінен жақсылық төгіледі. Жүректірінен жақсылық төгілген қор мүшелері алдағы уақытта да жылғығанға жанашыр, сүрінгенге сүйлеу болуға дайын.

Венера АСҚАРҚЫЗЫ, Ойыл селосы.

2020 ЖЫЛДЫҢ ІІІ, ІV-ТОҚСАНДАРЫНА АРНАЛҒАН ОЙЫЛ АУДАНДЫҚ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ БЮДЖЕТТІК ЖОСПАРЛАУ БӨЛІМІ БАСШЫСЫНЫҢ АЗАМАТТАРДЫ ҚАБЫЛДАУ КЕСТЕСІ

Мемлекеттік органның атауы	Азаматтарды қабылдауды жүргізетін адамның Т.А.Ә., лауазымы	Азаматтарды қабылдау күні мен уақыты	Мемлекеттік органның орналасқан жері	Байланыс телефоны
Ойыл аудандық экономика және бюджеттік жоспарлау бөлімі	Улықпанов Кайнар Жолдасқалиұлы, бөлім басшысы	Қыркүйек – 4,11,18,25 күндері Қазан – 2,9,16,23,30 күндері Қараша 6,13,20,27 күндері Желтоқсан 4,11,18,25 күндері Уақыты: сағ. 10:00-ден 12:30-ға дейін	Ойыл селосы, Құрманғазын көшесі №43 ғимарат	2-11-77

САРАЛЖЫН АУЫЛДЫҚ ОКРУГІ ӘКІМІНІҢ 2020 ЖЫЛДЫҢ ҚЫРКҮЙЕК АЙЫНДАҒЫ АЗАМАТТАРДЫ ҚАБЫЛДАУ КЕСТЕСІ

Мемлекеттік органның атауы	Азаматтарды қабылдауды жүргізетін адамның Т.А.Ә., лауазымы	Азаматтарды қабылдау күні мен уақыты	Мемлекеттік органның орналасқан жері	Байланыс телефоны
Саралжын ауылдық округі әкімінің аппараты	А. Мубаракوف Оқруг әкімі	3,10,17,24 Уақыты сағ.: 10:00 ден -12.30 ға дейін	Ботакөз көшесі – 2№е 12	74 – 145

СЕНИМ ТЕЛЕФОНЫ

«Ақтөбе облысы Ойыл ауданы Саралжын ауылдық округі әкімінің аппараты» ММ-сінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы фактілер анықталған жағдайда төмендегідей сенім телефонына хабарласуды сұрайды. **Сенім телефоны 74-145**, сонымен қатар ғимаратта ұсыныс-пікір салу үшін жәшік орнатылған.

2020 ЖЫЛДЫҢ ҚЫРКҮЙЕК АЙЫНА АРНАЛҒАН ҚАЙЫҢДЫ АУЫЛДЫҚ ОКРУГІ ӘКІМІНІҢ АЗАМАТТАРДЫ ЖЕКЕ ҚАБЫЛДАУ КЕСТЕСІ

Мемлекеттік органның атауы	Азаматтарды қабылдауды жүргізетін адамның Т.А.Ә., лауазымы	Азаматтарды қабылдау күні мен уақыты	Мемлекеттік органның орналасқан жері	Байланыс телефоны
«Қайыңды ауылдық округі әкімінің аппараты» ММ	Қосдаулетов Иргизбай Тұлеуович, Қайыңды ауылдық округі әкімі	4,11,18,25 қыркүйек	Ақжар ауылы, Мектеп көшесі № 6 үй,	74-8-10

СЕНИМ ТЕЛЕФОНЫ

«Қайыңды ауылдық округі әкімінің аппараты» ММ-сі сыбайлас жемқорлық фактілері анықталған жағдайда төмендегі сенім телефонына хабарласуды сұрайды. **Сенім телефонының нөмірі 74-8-14**. Сонымен қатар өкімшілік ғимаратында ұсыныс – пікір салу үшін сенім жәшігі орнатылған.

Ойыл аудандық білім, дене шынықтыру және спорт бөлімі, Ойыл аудандық білім қызмет-керлері кесіподақ ұйымы, Амангелді орта мектебінің ұжымы осы мектептің мұғалімі Жалмұқан Алтай Ойылқанұлына және осы мектептің медикысі Саримова Айгерім Асқарқызына бірінің анасы, бірінің әжесі **Нәсіптің** қайтыс болуына орай қайғысына ортақтасып, отбасына және туыстарына көңіл айтады.

ЕСКЕ АЛУ
Ойыл ауданы, Талтоғай елді мекені **Садықова Бибігүл Рахметоллақызы (05.09.1975 ж – 11.01.2000 ж)**
Даңғырлап аппақ даладай көңіл, Ұмытпас текті, толағайды өңір. Шын жақсыларға қаталдығынан, Құбылып кетіп, қарамайды өмір. Жүрген ең жүзің, жаңың жайнап тым. Көңіл жаурайды, жоғыңды ойлап шын. Бес күн жалғанға бізде көнеміз. Жан гүлім, мәңгі жаңың жай тапсын. Еске алушылары: анасы, ағалары, апалары, інілері, сіңлілері.

ДАЛА ДЕМОКРАТИЯСЫНАН - ПРАЙМЕРИЗГЕ

Әлемдік дамудағы жаһандану үдерісі әлеуметтік-экономикадағы жаңғырулармен қоса, ел дамуының саяси - қоғамдық өмірінде де жаңаша бетбұрыстар жасау керектігін айқын-дап отыр. Заман талабына дер кезінде үн қатып, уақыт көшіне бұйдасын байлаған «Nur Otan» партиясы ел мүддесі мен елдік мәселелері төңіре-гінде ұтымды бастамалардың эпи-

центрі болып келеді.

Солардың бір парасы, батыстан бастау алған, АҚШ саясаткерлерінің нағыз демократиялық ұстанымда-рынан туындаған сайлау тәжірибе-сіндегі ПРАЙМЕРИЗ - «партияшілік іріктеу» тәсілін «Nur Otan» партиясы қолданысқа енгізді.

Түптек келгенде праймериз қазақ-та тың жаңалық емес. Тарихта хан мен сұлтандарды сайлағанда, Отан үшін тағдырлы шешім қабылдау қажет болғанда өр ауыл, өр ру өз көсемдері мен игі-жақсыларын таңдап алқалы жиындарға өкілдеп жіберген. Осылай-ша Дала Демократиясын құрған.

Праймериздің өзі Мәжіліс пен мәслихаттарға депутаттыққа, партия органдарына, оның атынан мемле-кеттік лауазымдарға арналған партия-лық тізімдерді алдын ала партияшілік іріктеу болса, басты талап - оның тек партия ғана емес, қоғам алдына шығып қордалы мәселені қозғау қабілеті мен ерен істерге бастайтын ерік- жігерін дәлелдеп, ел алдында сенімге ие болуы.

Мен өзім, партияның құрылған кезінен бастап, оның белді мүшесі және партия қызметіндегі 10 жылға

жуық еңбек өтілімді ескере отырып, бүгінде «Nur Otan» партиясы атынан сенім білдірген мәслихат депутаты, партиялық кадрлық резервтің саты-лық өсу принципімен сайланған мәслихат хатшысы ретінде еліміздің сайлау тарихындағы праймериз тәсілі арқылы мәслихат пен Мәжіліске депутаттыққа үміткерлерді іріктеу бастамасын толық қолдай отыра, алдағы болатын еліміздің саясат сахнасындағы «саяси айтыста» үмітімді үкілеп, сағымды тағы сынап көрмекпін... «Ерім дейтін ел болмаса, елім дейтін ер қайдан болсын» демекші, ертеңі жарқын елім барда, қалауы болған халқым барда, сенім артқан саяси ортам барда түспекпін додаға!

Заңның үстемдігі мен әділеттілік жолында күресуде, халықтың мұң-мұқтажына құлақ асатын биліктің кері байланысын қалыптастыруда, қоғам-ның қордалы мәселелері мен өлеует-тің өлеуетін арттыруда ерік-жігерім ЕЛІМҮШІН!

Еркін ЖИЕНАЛИН,
Ойыл аудандық мәслихатының хатшысы.

ПРАЙМЕРИЗ ТҮРҒЫНДАР ТІЛЕГІН ЖЕТКІЗУДІҢ МҮМКІНДІГІ

Елімізде Nur Otan партиясының партияшілік іріктеу бөсекесі бастал-ды. Қазақстанның партиялық-саяси даму тарихында праймериз алғаш рет өткізілуде.

Праймериздің мақсаты – Парла-мент Мәжілісіндегі және мәслихаттағы тиімді депутаттық корпусты одан өрі қалыптастыру, партиялық желі бойын-ша ілгерілету, оларды мемлекеттік органдардағы лауазымдарға ұсыну үшін бөсекелестік күрес негізінде нақты және мықты көшбасшыларды анықтау.

Праймериз кезінде партиялық-тармен партия бағдарламаларында өз шешімін табатын өзекті, нақты жергілікті мәселелер анықталады. Праймериз коронавирус пандемиясы кезеңімен сәйкес келгендіктен партия-шілік іріктеуге арналған іс-шаралар-дың басым бөлігін онлайн форматта

өткізу міндеттеліп отыр.

«Мықты лидерлер – Мықты пар-тия» қағидасын басшылыққа алған «Праймериз» жүйесі тұрғындармен кері байланысты барынша күшейтуді, жалпы жұртшылықтың пікірлерін ескере отырып, түрлі бастамалар мен заң жобаларын онлайн-талқылау мүмкіндігін көздейді. Мен Nur Otan партиясының Ойыл ауданындағы белсенді мүшесі ретінде туған өлкемді түлетуге үлесімді қосқым келеді. Өзім дәрігер және аудандағы үлкен саланың жетекшісі болғандықтан, медицинаның күрделі мәселелерін шешу арқылы аудан халқының денсаулығы мен өл-ауатын артты-руға атсалысуды көздеймін!

Саяси додаға қатысып, өз елінің дамуына үлес қосамын деген азаматтар өз мүмкіндіктерін жіберіп алмауы тиіс.

Сәндібек НҮРБАЕВ,
Ойыл аудандық ауруханасының бас дәрігері.

ПРАЙМЕРИЗ – «МЫҢНАН ТҮЛПАРДЫ» АНЫҚТАЙДЫ!

Праймериз - АҚШ, Оңтүстік Корея, Еуропаның бірқатар дамыған мемле-кетінде қолданысқа енгізілген бұл тәсіп сауатты да жауапты, білімді де білікті, қарым-қабілеті биік, интеллек-туалды өлеуеті жоғары азаматтар үшін мүмкіндіктерге жол ашатын нұмбөр. Жаңашылдықтар мен іргелі істердің ұйытқысы бола білген партия егемендіктің елең-алаң кезінен бергі елдік жұмыстардың барлығына атса-лысып, Елбасы Нұрсұлтан Назар-баевтың баянды бастамаларына, салиқалы саясатына ердайым қолдау білдіріп келеді. Саяси ұйымның ширек ғасырға жуық уақыт аралығында

атқарған ауқымды істері отандас-тарымыздың көңіл үдесінен шықты. Бүгінде елімізде әлеуметтік-экономи-калық бағытта көптеген жаңғырумен қоса мемлекетіміздің саяси аренасын-да да өз өзгерістер болып жатыр. Бұл тарапта соны тәсілдер мен тың технологиялар қолданысқа енуде. Соның бірі - партияшілік іріктеуді өткізу. Елбасы, партия Төрағасы Нұрсұлтан Әбішұлы аталған бастама тұрасында: «Бұл партия атынан мәселелерді шешетін ең белсенді және сенімді мүшелерді анықтауға мүмкіндік беретін дұрыс шешім.

Осы орайда алдағы сайлауда жаңа қабылданған заңға орай, партия тізімінен түсетін үміткерлер құрамы-ның 30 пайызы әйелдер мен жастар-дан құралу қажеттігі көрсетілгені бізге де өз ойымызды айтуға мүмкіндік беріп отыр. Менің ойымша, партия қатарында көшбасшылық қасиеті қалыптасқан жандардың көп болуы – оның беделі мен абыройын көтеруге және нақты істің партиясы атануына серпін бермек. Праймериздің басты талаптарының бірі – қалыптасқан қасаң қағидалармен ғана шектеліп қалмай, өзін-өзі ұдайы һәм үздіксіз жетілдіріп отыратын саяси, ғылыми және шығармашылық процесс. Бұл өз

кезеңінде партия мүшелерінің арасын-да өзара бөсекелестік тудырып, шынайы демократиялық қадамдарға жол ашады. Ал бөсеке «жүзден – жүйрік, мыңнан – түлпар» үздіктерді анықтауға мүмкіндік береді. Бұл – көпшілік қауымның қолдауына ие болды. Сөбебі, халық даналығында айтылғандай, ақыл – жастан шыға-тыны дәлелдеуді қажет етпейді. Қазіргі күнде Nur Otan еліміздің жастары үшін көптеген игілікті іс атқарып жатқандығын астын сызып атап өткен ләзім. XXІ ғасырда көшбасшылыққа тек жастар белсенді қолдау көрсеткен саяси ұйым ғана ие бола алады. Іргелі саяси ұйымның қолға алып жатқан жаңа саяси технологиялары партия-ның одан өрі жаңғыруына серпіліс берері анық.

Алдымызда үлкен мақсаттар, биік белестер бар екендігін айтқым келеді. Олардан алқынбай асық, белестерді бағындыру – біздің өз қолымызда. Мызғымас бірлік пен тынымсыз еңбек, жасампаздық пен жаңашылдық, жауапкершілік бар жерде ғана игі істер жүзеге аспақ.

Өркен АҚЕДІПОВ,
«Мұрагер» шаруа қожалығының төрағасы.

АТА ЗАҢ ЕЛІМІЗДІҢ ТІРЕГІ

1993 жылы 18

қаңтарда Қазақ-

стан Ресубли-

касының тұңғыш

Конституциясын

негізгі заңы қабыл-

данғаннан кейін

арға екі жыл са-

лып, яғни 1995

жылғы 30 тамызда

бүкіл халықтық

референдум ар-

қылы біздің қоғам-

ымызда өзгеріс-

терге, талаптарға

сай толықтырыл-

ған жаңа Конститу-

циямыз өмірге кел-

ген еді. Міне, биыл

осы қабылданған

Ата Заңымызға 25

жыл толып отыр.

Конституция мерекесі қарсаңында, 28 тамыз күні «Nur Otan» партиясы Ойыл аудандық филиалының бірінші орынбасары Сәкен Займолдин партия қатарына қосылып отырған 25 жасқа партия билетін табыстап, ерікті жастарды марпаттады. Өр саланың үздіктері, ортасында беделді де белсенді жастар партиямыздың қатарын толықтырды.

Займолдин Сәкен Ғазизұлы жаңа партия мүшелерін құттықтап, ауданымыздың дамуы мен гүлденуіне, саяси - қоғамдық өміріне атсалысуға шақырды.

ҚАЙЫРЫМДЫ ІСТІҢ ЖАЛҒАСЫ

«Мектепке жол» акциясы жыл сайын «Nur Otan» партиясының қолдауымен республикалық деңгейде өткізіліп келе жатыр. Міне, сол қайырымды шара биыл да өз жалғасын тауып отыр.

Аудан бойынша 110 оқушыға 1 миллион 200 теңге көлемінде қаржы жұмсап, оқу құралдарымен қамтып көмек көрсетілді.

Қазіргі пандемия кезінде қымбатшылық шақыртап, кейбір отбасының әлеуметтік жағдайы төмендеп тұрған уақытта қол ұшын созып, жанашырлық танытқанымыз жөн. Халықтың арасындағы осы жағдайды ескерген «Nur Otan» партиясы Ойыл аудандық филиалы да жалғызбасты аналар, аз қамтылған және көпбалалы отбасылар да тәрбиеленіп жатқан мектеп оқушыларына қамқорлық жасауды қолға алған еді.

Акция орай мектеп жасындағы оқушыларға қажетті оқу құралдары мен мектепке керек-жарақтарымен қамтамасыз етті.

ЖАҢА ТҮЛҒАЛАРҒА КҮӨ БОЛАТЫН СӨТ

26-27 тамыз күндері «Nur Otan» партиясы Ойыл аудандық филиалы төрағасының бірінші орынбасары Сәкен Займолдиннің қатысуымен белсенді жастар және әйел азаматшалармен онлайн кездесу конферен-циясы өткен болатын. Праймериз ережесінде жастар мен әйел азаматшалар үшін арнайы квота сақталып, бүгінгі қоғамның қалыпта-суына, халық арасында беделді де белсенді жастар мен нәзік жандыларға мүмкіндік беріліп отырғандығында атап өткен еді. Сол өткен екі күндік конференция барысында белсенді қатысушылар толғандырып жүрген сұрақтарын ортаға салып, еркін түрде ойларын ашық білдірген жастарға аудандық партия төрағасының бірінші орынбасары Сәкен Займолдин түшымды жауап